

Täysistunto

Tiistai 4.9.2018 klo 14.02—17.48

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä

Hallituksen esitys HE 96/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan, sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

15.52 **Työministeri Jari Lindström** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt mennään toiseen kokonaisuuteen, lakiin kotoutumisen edistämisestä. Tällä ei ole tarkoitus muuttaa voimassa olevan kotoutumislain rakennetta, soveltamisalaa eikä laissa määriteltyjä kotoutumista edistäviä alkuvaiheen palveluja. Niihin tämä ei puutu.

Jatkossa maakunta olisi merkittävä kotoutumista edistävä toimija, kun kotoutumista edistäviä palveluja järjestetään maakunnan järjestämisvastuulla olevina sote-palveluina, kasvupalveluina ja muina kotoutumista edistävinä palveluina. Maakunnalla on yleis- ja yhteissovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta maakunnassa. Näitä kotoutumista edistäviä palveluja järjestettäisiin osana maakunnan järjestämisvastuulla olevia kasvupalveluita ja sosiaali- ja terveystieteiden palveluita, kunnallisia peruspalveluita, kansallista koulutusjärjestelmää ja sitten muina kotoutumista edistävinä palveluina, ja maakunnalla olisi velvoite yhteensovittaa kotoutumisen suunnittelu alueensa kuntien kanssa.

Kuntien tehtäväkentässä tapahtuu sote- ja maakuntauudistuksen johdosta merkittäviä muutoksia, jotka otetaan tässä esityksessä huomioon. Kunta säilyy jatkossakin keskeisenä kotouttamisen toimijana, eikä nyt annetulla esityksellä muuteta kunnan yleisvelvoitetta vastata kunnan maahanmuuttaja-asukkaiden kotoutumista edistävien palveluitten suunnittelusta ja kehittämisestä siellä kuntatasolla. Sekä maakunnan että kunnan olisi suunnittelussaan otettava huomioon kotouttamisen valtakunnalliset tavoitteet ja arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon päätöksensä vaikutukset eri maahanmuuttajaryhmiin. Sen lisäksi on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä ja huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisesta kotouttamisessa.

Valtion kotouttamista edistävät toimet pysyvät tässä esityksessä ennallaan. Voimassa olevassa kotouttamislaissa säädetyt kotoutumista edistävät palvelut, kuten alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumiskoulutus, pysyvät esityksessä sisällöllisesti samankaltaisina kuin nykyisin. Lain soveltamisalan henkilöpiiriin ei myöskään ehdoteta muutoksia, eli lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

va oleskelulupa Suomessa tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Laki ei koskisi jatkossakaan turvapaikanhakijoita, joille ei ole myönnetty vielä oleskelulupaa.

Maakunta voisi antaa palveluntuottajan hoidettavaksi myös maahanmuuttajan palveluprosessiin liittyviä toimia, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Palveluntuottaja voisi hoitaa asiakkaan alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimisen, seurannan sekä ohjaamisen palveluihin. Palveluntuottaja huolehtisi niistä laissa ja sen nojalla säädetyistä tehtävistä, jotka määräytyisivät maakunnan kanssa tehdyn sopimuksen tai maakunnan palveluntuottajan hyväksymistä koskevan päätöksen ja palvelun tuottamista koskevien ehtojen perusteella.

Kuntaan ohjaamisesta muutama sana:

Kuntaan ohjaamisen osalta esityksellä vahvistetaan kuntaan ohjaamisen yhteyttä aluekehittämiseen ja maakunnan strategiseen kotoutumisen suunnitteluun. Maakunta vastaisi jatkossa kuntaan ohjaamisen suunnittelusta ja kehittämisestä maakunnassa. Kuntaan ohjaamisen suunnittelu perustuisi osana aluekehittämisestä ja kasvupalveluista annetun lain mukaisessa valtakunnallisessa aluekehittämissäätöksessä laadittuihin tavoitteisiin ja painopisteisiin, jotka valtioneuvosto voisi tarvittaessa määrittää sitten tarkemmin kuntaan muuton sujuvuuden ja valtakunnallisen jakautumisen varmistamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelisi kuntaan ohjaamisen valtakunnallisen suunnittelun, tarvittaessa yhteistyössä kuntaan ohjaamisen kannalta keskeisten ministeriöiden ja maakuntien kanssa. Kuntia kuullaan sitten myös tarvittavassa laajuudessa. Pakolaisten kuntaan ohjaamisesta vastaisi esityksen mukaan maakunta. Laissa säädetään myös toimintamallista, jossa myös vastaanottokeskus voisi ohjata oleskeluluvan saavan turvapaikanhakijan vastaanottokeskuksesta kuntaan. Kiintiöpakolaisten osalta maakunta vastaa kuntaan ohjaamisesta yhteistyössä Maahanmuuttoviraston kanssa.

Oleskeluluvan saanut henkilö voisi siirtyä kuntaan myös itsenäisesti ilman maakunnan tai vastaanottokeskuksen ohjaamista, jolloin hän järjestää asuntonsa ja kuntaan muuttonsa itse.

Esityksen mukaan valtio maksaisi jatkossakin laskennallista korvausta kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta ja kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä kunnille. Alkukartoituksen järjestämisestä maksettava laskennallinen korvaus sekä tulkitsemisesta, tulkkauspalveluista, aiheutuvien kustannusten korvaus sisällytetään tähän laskennalliseen korvaukseen. Valtion kunnille maksamien erityiskustannusten korvaamisesta kuitenkin pääosin luovuttaisiin, ja ne siirrettäisiin maakuntien yleiskatteelliseen rahoitukseen. Myös osa tulkitsemisesta aiheutuvista kustannuksista siirrettäisiin maakuntien yleiskatteelliseen rahoitukseen.

Näin ollen tällä esityksellä arvioidaan olevan hallinnollisia kustannuksia vähentävä vaikutus sekä kunnissa että maakunnissa, kun korvausten maksatus ei pääosin perustu nykyisen kaltaisiin erillisiin hakemuksiin.

Tässä, arvoisa puhemies.

15.58 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Ajattelin keskittyä tässä omassa puheessani käsittelemään pääasiassa humanitaarista maahanmuuttoa ja humanitaariseen maahanmuuttoon liittyviä ongelmia.

Olen tässä vuodesta toiseen ihmetellyt, miten suomalaiset päättäjät eivät tunnu ymmärtävän sitä tosiasiaa, etteivät nämä nykyisenkaltaiset kotouttamistoimenpiteet toimi. Nyky-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

muotoinen kotouttaminen, jossa tulijalla ei ole lähes minkäänlaista vastuuta omasta kotoutumisestaan ja jossa toisaalta meitä suomalaisia painostetaan mukautumaan uusien tulijoiden tapoihin ja kulttuureihin, on lähtökohtaisesti täysin väärä tapa toimia. Me kaikki tiedämme sen, että maahanmuuttajien epäonnistunut kotoutuminen aiheuttaa suuria yhteiskunnallisia ongelmia, jotka ovat Länsi-Euroopassa arkipäivää: Autoja palaa. Kouluissa opetuksen laatu ja lasten oppimistulokset heikkenevät. Lähiöt muuttuvat asuinkelvottomiksi. Tavalliset ihmiset, eritoten naiset ja lapset, eivät uskalla liikkua iltaisin ulkona. Tiettyjen maahanmuuttajaryhmien työttömyys on moninkertaista kantaväestöön verrattuna, minkä seurauksena taloudellinen huoltosuhde heikkenee ja niin edelleen. Tämä on se reaalitodellisuus, mitä humanitaarisesta maahanmuutosta seuraa.

Arvoisa puhemies! Ehkäpä suurin huolenaiheeni nyt tehtävässä lakiuudistuksessa liittyy siihen, ettei kotouttamistoimenpiteiden poikkihallinnollisuutta saada toteutettua vaan samankaltaisia toimintoja tapahtuu useilla eri tasoilla, kun kotouttamisesta sisällytetään vastuu sekä maakunnille että kunnille. Kustannukset tulevat kasvamaan entisestään, eikä valtion ohjaama tuki järjestäjille tule riittämään. Tällöin esimerkiksi kuntien on ohjattava lisää muita varojaan kotouttamiseen. On tärkeää ymmärtää, että humanitaariseen maahanmuuttoon ja kotouttamiseen käytetty raha on pois kaikista muista julkisen sektorin tehtävistä ja julkisista palveluista.

Arvoisa puhemies! Yleisesti ottaen en voi käsittää, miten Suomessa päättäjillä on niin naiivi suhtautuminen humanitaarisiin perustein maahan tulleiden henkilöiden kotoutumisen onnistumiseen. Miten meillä Suomessa edelleen päättäjät uskovat siihen, että voisimme Suomessa onnistua siinä, missä poikkeuksetta kaikki muut Länsi-Euroopan maat ovat tähän asti epäonnistuneet? [Laura Huhtasaari: Aivopesu!] Väitän, että vaikka vastuuta kotouttamisesta siirrettäisiin minne tasolle tahansa, maakuntiin, kuntiin, niin kotouttamisessa ei tulla onnistumaan. Rehellisyyden nimissä on uskallettava todeta ääneen myös se tosiasia, että kotouttamistoimenpiteitä tarvitaan pääasiassa vain niille ryhmille, jotka tulevat Afrikasta ja Lähi-idästä pakolaisina tai turvapaikanhakijoina. Olivatpa he sitten olleet maassa 10 tai 20 vuotta, heidän osuutensa työllisyystilastoissa ja tuottavan työn tekijöinä on tutkitusti edelleen alhainen, mikä kertoo mistäpä muusta kuin siitä epäonnistuneesta kotoutumisesta.

Arvoisa puhemies! En usko uuden lain tuovan tilanteeseen muutosta. Kotouttamistoimenpiteissä tulisi ottaa aivan uusi suunta. Päävastuu kotoutumisesta tulee olla maahanmuuttajalla itsellään. Lisäksi Suomen ei tule ottaa jatkossa vastaan humanitaarista maahanmuuttoa, koska erilaisten tilastojen valossa tällainen maahanmuutto ei palvele suomalaisen yhteiskunnan etuja. Ja miksi otamme jatkuvasti vastaan uusia vaikeasti kotoutettavia maahantulijoita, kun entisiäkin tulijoita ei ole saatu vielä kotoutumaan? Nykyisin harjoitettava humanitaarinen maahanmuutto ja niin kutsuttu kotouttaminen, joka siis käytännössä tarkoittaa sitä, että maahantulijoiden annetaan elää Suomessa aivan kuin he eivät olisi koskaan omaa kotimaataan jättäneetkään, johtaa integraation sijaan segregaatioon eli maahanmuuttajien eristäytymiseen valtavirtayhteiskunnan ulkopuolelle. Katsokaa Ranskaa, katsokaa Saksaa, katsokaa Ruotsia ja niitä palavia lähiöitä: siinä näette Suomen tulevaisuuden, jos politiikan linjaa ei saada muutettua.

16.03 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä on tärkeä laki, ja tähän asiaan pitää suhtautua vakavasti. Niin kuin tässä hallituksen esityksessä sanotaan, segregaatio on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

pääsääntöisesti Euroopan maissa lisääntynyt, ja se on todellakin huolestuttava kehitys, ja sen takia tämä hallituksen esitys on paikallaan.

Nostan muutamia asioita:

Ensinnäkin budjettiriihessä tähän lähiöpoliisitoimintaan, ehkäisevään työhön, annettiin määrärahoja. Siihen suunnataan rahoja. Esimerkiksi Varissuolla, missä on kaikkein tihein maahanmuuttajataustainen väestönosa, on saatu hyviä tuloksia. Kannattaa katsoa, mitä siellä on saatu aikaan: ennaltaehkäisevää toimintaa, lähelle menevää toimintaa ja sellaista toimintaa, jossa kohdataan ihan kasvatusten.

Kulttuurin ja liikunnan merkitystä kannattaa aina korostaa. Ne ovat sellaisia tekijöitä, joissa eri väestöryhmät saadaan luontevalla tavalla toimimaan yhdessä, ja se poistaa niitä kynnyksiä ja paineita, mitä ehkä sitten helposti muuten voisi syntyä. Jos otetaan lapset ja nuoret, niin mikä on sen parempi keino ja paikka oppia esimerkiksi suomalaista kulttuuria ja suomea tai ruotsia kielenä kuin urheilutoiminta tai kulttuuritoiminta? Lukuisia esimerkkejä on siitä, kuinka moni on kotoutunut mitä nopeimmin esimerkiksi jalkapallon parissa. Yhtenä esimerkkinä mainitsen tämän.

Erityistä huolta kannan maahanmuuttajissa niistä ryhmistä, nimenomaan naisista, jotka jäävät tai joutuvat jäämään ehkä valintansa tai ehkä painostuksen takia kotioloihin. Heillä kynnys oppia kieltä on kaikkein suurin, ja sellaisia toimia, mitä tässäkin on lueteltu, missä pääsee mukaan, on se sitten vapaata sivistystyötä tai näin, kannattaa kyllä viedä eteenpäin.

16.05 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Olennainen muutos tosiaan tässä lakiesityksessä on siinä, että maakunta vastaa jatkossa maahanmuuttajien kotouttavista palveluista. Maakunnalle siirtyy vastuu maahanmuuttajien kotouttamisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Maakunta yhteensovittaa kotouttamisen suunnittelun yhteen alueensa kuntien kanssa. Esityksen tavoitteethan ovat yleisesti kannatettavia: koulutus- ja työllistymispolkujen nopeuttaminen eri kunnissa, kansainvälistä suojelua saavien pääsy nopeammin tarvittavien palvelujen piiriin, perheiden, lasten ja nuorten monialaisen yhteistyön saaminen nykyistä tehokkaammaksi, maahanmuuttajien osaamisen parempi hyödyntäminen esimerkiksi elinkeinopolitiikassa ja kotouttamispalvelujen vaikuttavuuden ja toimivuuden parantaminen tietenkin myös.

Kuten ministeri totesi, kotoutumislaisissa säädetyt kotouttamista edistävät palvelut, kuten alkukartoitus, kotouttamissuunnitelma ja kotoutumiskoulutus, pysyvät sisällöllisesti samankaltaisina kuin nykyisinkin. Kunta säilyy jatkossakin keskeisenä kotouttamisen toimijana, eikä nyt annetulla esityksellä muuteta kunnan yleisvelvoitetta vastata kunnan maahanmuuttaja-asukkaiden kotoutumista edistävien palvelujen suunnittelusta ja kehittämisestä paikallisella tasolla.

Kasvupalvelu-uudistuksen yhtenä tavoitteena, kuten myös edellisestä keskustelusta huomasimme, on tietenkin siirtää myös nykyisiä viranomaistehtäviä jossain määrin tuotettavaksi yksityisillä markkinoilla. Kotoutumispalvelujen tuottaminen markkinoilla tai esimerkiksi nykyistään laajemmin edelleen kolmannen sektorin kanssa — kolmas sektori tuottaa jo nykyään paljon kotouttamispalveluita — voi kehittää toivottavasti myös uusia tapoja tuottaa kotoutumispalveluita ja edistää ylipäätään ihmisten kotoutumista. Tällöin palvelujen ja hankintojen vaikuttavuuden ja laadun seurannan merkitys kuitenkin korostuu. Suomessa on menneinä vuosina ollut tilanteita, että kotouttavat palvelut ovat olleet hyvin erilaatuisia ja niitä on tarjottu hyvinkin kirjavasti eri paikoissa, ja olisi varmaan kaikkien etu, että palvelujen korkea laatu turvataan. Koska kotoutumislaki antaa, kuten nyky-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

sin, toiminnalle lähtökohtaisesti pelkät puitteet, määrittelevät maakunnat siis jatkossa hyvin pitkälti ne periaatteet, miten kotouttamista edistäviä palveluita alueella tuotetaan, ja tässä kohtaa korostan seurannan merkitystä. Tällöin palveluita ja erilaisia toimintamalleja voi syntyä esimerkiksi maakunnan paikallisten ominaispiirteiden tai elinkeinorakenteen perusteella. Ja koska kunnat päättävät myös itse, miten kunnan palveluissa huomioidaan kotoutumisen edistäminen ja miten kunnat järjestävät palveluja työmarkkinoiden ulkopuolella oleville maahanmuuttajille, kannattaa myös siihen kiinnittää huomiota.

Kotouttamisen poikkihallinnollisuuden vuoksi esitysten yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiin liittyy kuitenkin myös haasteita ja selviä riskejä. Kotouttamispolitiikan ja -lainsäädännön vaikuttavuus on tällä hetkellä riippuvainen useiden eri hallinnonalojen yhteistyöstä ja toimista. Tietyllä tavalla pitäisi olla se koppi, joka otetaan, jotta palvelut saadaan varmasti järjestettyä parhaalla mahdollisella tavalla.

Korostaisin, arvoisa puhemies, myös esimerkiksi esityksen tasa-arvo- ja sukupuolivaikutusten arviointia. Maahanmuuttajanaiset, kuten edustaja Kiurukin totesi, muuttavat Suomeen miehiä useammin perhesyyn takia ja hoitavat lapsia kotona useammin kuin miehet, mikä lisää heidän riskiään jäädä kotoutumispalveluiden ulkopuolelle elämäntilanteeseen soveltuvien palvelujen vähäisyyden ja suomalaisen yhteiskunnan vieraaksi jäämisen myötä. Esimerkiksi Ihmisoikeusliitto painottaa lausunnossaan sukupuolinäkökulmaa: ”Kotoutumistoimet tulee suunnata tasa-arvoisesti sekä miehille että naisille. On tärkeää, että myös muut kuin kansainvälisen suojelun kautta maahan tulleet saavat kotoutumissuunnitelman. Nykyisellään esimerkiksi jotkut avioliiton myötä Suomeen tulleet naiset jäävät kokonaan yhteiskunnan ja sosiaalisten verkostojen ulkopuolelle, erityisesti jos puoliso on esimerkiksi kontrolloiva. Tasa-arvovaikutusten lisäksi olisi tärkeää varmistaa myös laajemmin, että erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia maahanmuuttajia, kuten väkivaltaa kokeneita naisia, ohjataan aktiivisesti ja määrätietoisesti sellaisten toimenpiteiden ja palvelujen pariin, jotka vahvistavat heidän osallisuuttaan yhteiskuntaan. Tämä edellyttää viranomaisille annettavaa lisäkoulutusta erityisten väkivallan muotojen, kuten vaikkapa kunniaan liittyvän väkivallan, tunnistamiseksi.”

Kiinnittäisin huomiota lopuksi myös siihen, että ilman huoltajaa saapuvat alaikäiset ovat vielä tässä oma kysymyksensä. Kotoutumislain mukaan alaikäiset voivat olla tukitoimenpiteiden piirissä siihen saakka, kunnes he täyttävät 21 vuotta tai kunnes heidän huoltajansa saapuu Suomeen. Ilman huoltajaa tulleita lapsia ja nuoria voidaan tukea itsenäistymisvaiheessa lastensuojelun jälkihuoltoon rinnasteisilla palveluilla. Jälkihuollon järjestäminen on kunnille tällä hetkellä vapaaehtoista, ja käytännössä palvelujen saanti ei ole aina ollut riittävää. Tähän kannattaa puuttua, sillä oikea palvelu oikeassa paikassa ehkäisee syrjäytymistä ja sitä kautta monia yhteiskunnallisia ongelmia.

16.10 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Ennen kuin tulin tänne eduskuntaan 2011, olen aikanaan tällaiset 12 vuotta työskennellyt tämän nyt käsittelyssä olevan kohde-ryhmän kanssa, ja sitä taustaa vasten ajattelin muutaman huomion tuoda esiin.

Tärkein ehkä se, että tarvitaan erilaisia tasokursseja sen suhteen, minkälaista tämä kotoutuminen on. Eli aikaisemmin on ollut ongelmana lähinnä se, että hyvin erilaisista lähtökohdista tulevat ihmiset on pistetty samalle luokalle, samoihin ryhmiin, ja tämä ei ole johtanut ollenkaan hyvään lopputulokseen kenenkään kanssa. Edustaja Immonen tuossa mainitsi muutamia väestöryhmiä, jotka eivät kotoudu, vaikka laitettaisiin rahaa kuinka paljon. Sinänsä on hyvä, että he ovat näillä kotoutumiskursseilla — ovat ainakin pois kaikesta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

muusta pahanteosta — mutta sitten samaan aikaan osa siitä väestä, jolle tästä kotoutumiskurssista olisi jotain hyötyäkin, turhautuu. Eli minun ratkaisuni tähän, minkä ajattelin valiokuntatyössäkin tuoda esille, olisivat tällaiset erilaiset tasokurssit eli erilaisille ryhmille erilaista kotoutumista.

Sitten toinen asia, mihin kiinnitin huomiota tässä hallituksen esityksessä: tässä puhuttiin hyvien väestösuhteiden ylläpitämisestä. Tämä on erinomaisen tärkeä seikka. Nyt kun näitä kotouttamistoimenpiteitä luodaan ja kehitetään, pitää pitää huoli siitä, että meidän kanta-väestöömme kuuluville syrjäytyneille ja vähäosaisille ihmisille ei missään vaiheessa saa tulla semmoista mielikuvaa, että nyt nämä muualta tulleet saavat enemmän ja helpommin jotain, mikä kenties kuuluisi heille, ja että tähän toimintaan laitetaan rahaa ja nyt heiltä otetaan pois, ja heillä on kaiken maailman aktiivimallia ja muuta kiusaamista. Ei siis saa tulla sellaista mielikuvaa. Jos tällainen saadaan vältettyä, tämmöisen mielikuvan syntyminen, niin silloin nämä väestösuhteet saadaan pidettyä hyvällä tolalla.

Kolmas asia, minkä nostan esille, on se, mitä ministerikin tuossa sanoi, että tämän uudenkaan kotouttamislain myötä kotouttaminen ei tule koskettamaan turvapaikanhakijoita. Vanhankaan lain mukaan näin ei ole ollut, mutta käytännössä on ollut siten, että turvapaikanhakijoita on kotoutettu, vaikka on ollut kenties päivänseivää, että tulee käännetyispäätös. Tämä on mielestäni varojen ja resurssien täydellistä hukkaan heittämistä. Pitää kiinnittää huomiota siihen, että nämä kotouttamistoimenpiteet, jos näitä kerran nyt halutaan toteuttaa, ovat vain niille maahanmuuttajille, joilla on oleskelulupa. Niille, jotka ovat turvapaikanhakijoita ja odottavat sitä päätöstä on ok, ihan hyvä, että on jotain mielekästä tekemistä sinne keksitty, mutta resurssien satsaaminen näihin tämän tyypisiin kuin suomen kielen opiskelu ja tämmöinen sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka kuitenkin käännetään maasta pois, on turhaa.

16.13 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Tuossa ministeri Lindström sanoi hyvin selvästi hyvin oleellisen asian tästä esityksestä, eli tietenkään kotouttamislaki itsessään ei muutu, sen sisältö ei muutu. Kyse on maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvästä, sanoisinko, aika lailla teknisestä muutoksesta, eli totta kai, niin kuin minusta on aivan luontevaa, kunnat yhteistyössä maakunnan kanssa hoitavat tämän kotouttamisen. Suunnittelu- ja monissa muissa kysymyksissä, mitä tulee maakuntauudistukseen, palveluita voidaan hankkia sitten eri palveluntuottajilta. Tärkeää on myös monialaisuus, että voidaan ottaa huomioon päätösten vaikutukset eri maahanmuuttajaryhmiin, koska varmasti on tilastollisestikin totta, että eri ryhmissä on erilaisia tarpeita, erilainen tilanne työllisyyden ja monien muiden kysymysten suhteen. Tämä voidaan myös ottaa hyvin huomioon. Tärkeää on tietysti myös se, että esimerkiksi maahanmuuttajajärjestöt otetaan maakuntienkin maailmassa mukaan tähän työhön, koska muuten todennäköisesti ei näitä väestöryhmiä saada kotoutettua ja sitoutettua suomalaiseen yhteiskuntaan, elleivät heidän niin sanotusti omatkin toimijansa ole heti mukana siinä kotouttamistyössä.

Tässä edustaja Immosen puheenvuorossa oli sinänsä paljon perääkin. On erilaisia haasteita, mitä kotouttamiseen on liittynyt Euroopassa. Me voimme nähdä sen eri maista, sitä ei voi kiistää, mutta se minua jäi ihmetyttämään tässä puheenvuorossa, että sanotaan toisaalta, että meillä on suuri vaara, että kotouttaminen epäonnistuu ja sen myötä tapahtuu sellaista kuin vaikkapa Ruotsissa nyt väitetysti, autojen polttamisia, lähiöt palavat — tämä taisi olla kielikuva, mitä käytettiin — mutta seuraavissa lauseissa sanotaan, että olemme varmasti, teimme mitä tahansa, tuomittuja epäonnistumaan kotouttamisessa, se ei voi onnis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

tua. Eli kädet nostetaan ilmaan jo tässä vaiheessa. Siihen siniset eivät ole valmiita, vaan me pyrimme nimenomaan kotouttamaan, emme nostamaan käsiä pystyyn, koska minusta tämä on juuri se omituinen lähtökohta, että toisaalta kritisoidaan sitä, että ei kotouduta, mutta sitten seuraavassa lauseessa sanotaan, että emme halua edes yrittää, tämä on jo valmiiksi epäonnistunut toimenpide.

Eli kyllä kotouttamisessa pitää lähteä siitä, että jokaisesta, joka Suomeen laillisesti jää ja haluaa täällä elää, asua, yrittää, maksaa veroja ja kunnioittaa suomalaista lainsäädäntöä ja kulttuuriakin, tehdään suomalainen. Tämähän maahanmuuton isoissa maissa on perinteisesti ajatuksena ollut, että voi pitää tiettyjä omia tapojaan mutta samaan aikaan pitää kunnioittaa valtakulttuuria, lainsäädäntöä ja omaksua myös sen maan identiteettiä. Tämä on minun nähdäkseni se sinisten tolkun konservatiivi linja, mikä on monissa muissakin maissa toiminut. On totta, että saapujan pitää totta kai sopeutua suomalaisiin käytäntöihin. Meillä ei voi sallia esimerkiksi sellaista tilannetta, mitä joissain maissa on ollut, rinnakkaisia oikeusjärjestelmiä — šaria-laki tässä yhteydessä täytyy tietysti mainita — vaan nimenomaan täytyy kunnioittaa sen maan lainsäädäntöä, pelata samoilla pelisäännöillä kuin muidenkin suomalaisten. Maahanmuuttajalla täytyy totta kai olla itsellään päävastuu kotouttamisesta, mutta pidän erikoisena ajatusta, että millään tavalla ei ympäröivä yhteiskunta siinä mukana olisi. Kyllä sitäkin tarvitaan.

Samaan aikaan on aivan suoraan puhuttava siitä ongelmasta, mikä kotouttamiseen liittyy useimmissa Euroopan maissa, eli ääri-islamismista. Siihen liittyvää radikalismia on pystyttävä ennaltaehkäisemään juuri näissä mainituissa lähiöissä. Tämä on ollut se suurin haaste, että syntyy ihmisiä tai väestöryhmiä esimerkiksi nuorista miehistä, joilla ei näytä olevan tulevaisuuden suunnitelmia, tulevaisuuden toiveita: joko he saattavat kääntyä rikollisjoukkojen puoleen tai sitten tällaisten esimerkiksi ääri-islamististen ryhmien rekrytoijat ottavat heidät huomaansa ja tarjotaan heille tulevaisuus sitä kautta. Tähän meidän tulee, totta kai, puuttua, ja sinisetkin ovat sitä mieltä, että esimerkiksi ulkomainen rahoitus moskeijahankkeisiin on erittäin ongelmallista tässä suhteessa, koska silloin yleensä ajetaan uskonnon varjolla sellaista maailmankuvaa, joka todennäköisesti ei sitä kotouttamista edistä.

Toinen tärkeä kysymys on maahanmuuttajien yrittäjäys. Hyvin monella maahanmuuttajalla kaikissa maissa, missä on korkeakin työllisyys maahanmuuttajilla, työ liittyy yrittäjyyteen. Tässä kannattaisi saada mukaan erityisesti ne valmiit maahanmuuttajataustaiset yrittäjät, jotka voisivat sitten ottaa huomaansa uusia tulijoita ja oman esimerkkinsä avulla, tietojensa avulla saada myös uudet tulijat sen hyvän tuloksen piiriin.

Lopuksi, arvoisa puhemies, sanon yhden esimerkin kotouttamiseen liittyen. Tämä hallitus käynnistää selvityksen, joka on myös tätä realismia ilman rasismia, eli se on anonyymi työnhaku. Selvitetään, voisiko työnantaja halutessaan sitä käyttää. Silloin katsotaan varmasti vain pätevyyttä, ei sitä taustaa. Ja kun yhdeltäkin taksikuskilta, joka ulkomaalais-taustainen oli, tätä kysyin, niin hän sanoi, että se olisi kaikkein paras tapa edistää maahanmuuttajataustaisten työllisyyttä, koska hänen kokemuksensa oli valitettavasti se, että jos nimi on Faisal eikä Jari-Pekka, niin oli hankalampi saada töitä, vaikka olisi yhtä pätevä tai jopa pätevämpi.

Tällaisia kysymyksiä meidän pitää pystyä ratkaisemaan realistisesti ilman rasismia ja meidän sinisten tolkun konservatiivisella linjalla, joka näyttää eroavan sekä perussuomalaisista että vihreistä. Katsotaan, eroaako se sitten muistakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

16.21 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Miksi Japanissa ei ole kotoutumisen ongelmia? Miksi Unkarissa ei ole kotouttamisen haasteita? Se johtuu siitä, että he eivät ole ottaneet massamäärin humanitääristä maahanmuuttoa omaan maahansa. Jos perussuomalaiset olivat saaneet alusta asti laatia Suomen tolkun maahanmuuttopolitiikkaa, se olisi ennalta ehkäissyt nämä kotouttamisen ongelmat. Jos et halua asua Lähi-Idässä tai Afrikassa, niin älä sitten siirrä sieltä massamäärin väestöä tänne. Meidän tulee nyt tehdä sellaista politiikkaa, että me vähennämme humanitäärisen maahanmuuton määrää rajusti. Perussuomalaiset haluavat lopettaa humanitäärisen maahanmuuton.

Mitä tulee kotouttamiseen, niin edustaja Elo, tästä puuttuu kantti ja rohkeus. Miten tämä nyt eroaa Ruotsin kotouttamisen menetelmistä? Ei millään lailla. Itse asiassa Ruotsissa on päinvastoin vähän tiukempi ainakin turvapaikkapolitiikka. Siellä ollaan kiristämässä, koska ruotsidemokraatit ovat onnistuneet luomaan painetta muihin puolueisiin, että hekin joutuvat tulemaan edes vähän tolkun linjalle. Tästä puuttuu täysin kantti. [Simon Elon välihuuto]

Täällä on otettu esimerkiksi sivulla 49 esille tämä, että maahanmuuttajat eivät ole heterogeeninen ryhmä. Se on aivan totta. Haasteet ovatkin humanitäärisen maahanmuuton osalla. Täällä puhutaan perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kohtaavista maahanmuuttajanaisisista. Hyvä, että me huomaamme, mitä haasteita ja ongelmia meillä on. Mutta tässä ei ole ratkaisuja yhtään mihinkään.

Miten tämä eroaa aikaisemmasta kotouttamispolitiikasta? Ei millään lailla. Itsekin sanoit, että tämä on vain tekninen lakimuutos, jossa siirretään tehtäviä... [Mikrofoni mykistyy — Eduskunnasta: Ratkaisu oli mikrofonin katkaisu! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jos edustaja Huhtasaari nyt jatkaisi, ja kuunnellaan ja arvioidaan sen jälkeen.

Kiitoksia. Hyvä, että meillä on puhemies, joka pitää kuria. Itse asiassa tämmöistä kurinpitoa me tarvitsisimme myös luokkiin. Sveitsissä syyrialaispojat eivät kätelleet naisopettajaa. Kansalaisuusprosessi keskeytettiin. Tällaista rohkeutta ja kanttia ei löydy mistään muusta puolueesta Suomessa kuin sinisistä.

Mutta perussuomalaiset ovat valmiita tekemään täyskäännöksen kotouttamispolitiikassa. Tällainen monikulttuurinen kotouttaminen johtaa vain gettoihin ja rikollisuuden lisääntymiseen ja niihin palaviin autoihin, mikä Ruotsissa on arkipäivää. Helsinki näyttää tänään siltä kuin Tukholma näytti 15 vuotta sitten. Eli nyt on kiire saada perussuomalaisille vallanvaihto, jotta voimme pelastaa sen, mikä pelastettavissa on.

Tällainen kotoutumisteollisuus lähinnä ruokkii itseään, ja se elää maahanmuuton ongelmista. Suomessa kotoutumisen onnistumisena pidetään lähinnä sitä, kuinka monta monikulttuurisuusprojektia meillä on ja kuinka paljon käytämme rahaa erilaisiin projekteihin. Se on meillä kotoutumisen mittari, kun meillä kotoutumisen mittarin tulisi olla se, että meillä on kanttia ja rohkeutta vaatia ihmisiä elämään maassa maan tavalla. Onko sinisillä kanttia vaatia esimerkiksi, että burkaa ei saa pitää julkisilla paikoilla? Suomessa naisia ei tule peittää.

Asuntopolitiikka ei myöskään ole ratkaisu, koska Suomessa meillä on hyvin pienet kaupungit. Meidän maamme on hyvin pieni, joten on mahdotonta, jos meillä on massamäärin Suomeen tullut humanitääristä maahanmuuttoa, estää gettoutuminen pelkästään asuntopolitiikalla. Perussuomalaisten linja on selkeä. Meillä on konkreettisia ratkaisuja, ja se tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

kein asia on se, että kun meillä on jo ongelmia ja haasteita, niin meidän ei tule kaivaa sitä kuoppaa yhä syvemmälle. Meidän tulee lopettaa humanitäärinen maahanmuutto. Meidän tulee ottaa itseämme niskasta kiinni, rohkeutta ja kanttia vaatia elämään maassa maan tavalla.

16.24 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei siinä mitään, tämä vastasi tietysti edustaja Huhtasaaren aikaisempaakin puheenpartta, niin että ei mitään yllättävää, mutta kyllä minulta ne konkreettiset ratkaisut jäi kuulematta. Ainoa ratkaisu, minkä kuulin, oli todellakin se, että lopetetaan humanitäärinen maahanmuutto. Mutta mikä on ratkaisu, mitä tehdään esimerkiksi ihmisille, jotka täällä jo ovat, joista monet ovat Suomen kansalaisia, joiden lapset voivat olla syntyneet Suomessa, mutta jotka sattuvat olemaan ulkomaalaistaustaisia, joista ymmärtääkseni teidän mielestänne monet eivät millään voi tänne kotoutua, vaan kotoutuminen on aivan varmasti tuomittu epäonnistumaan? Mitä heille tehdään? Onko teillä kanttia vai ei vastata tähän kysymykseen sillä tavalla, kuin minä epäilen? Mikä teidän näkemyksenne siitä on? Te ette kerro suoraan, mitä te haluatte. Ainoa, minkä te kerotte, on se, että lopetetaan humanitäärinen maahanmuutto, mutta entä ne suomalaiset ja Suomen kansalaisuuden saaneet, jotka täällä jo meidän keskuudessamme elävät? Siniset haluavat kotouttaa. Mitä te haluatte?

16.25 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Juurihan minä sanoin, että esimerkiksi Sveitsissä on kanttia vaatia elämään maassa maan tavalla. Siellä kansalaisuusprosessi esimerkiksi keskeytyy ja sitten tulee sanktioita, jos ei elä maassa maan tavalla. Siellä pitää naisopettajia kätellä, koska se kuuluu sveitsiläiseen kulttuuriin. Siellä ja esimerkiksi monessa muussa maassa on tosiaan kielletty nämä burkat. Eli pitää olla kanttia vaatia maahanmuuttajia elämään maassa maan tavalla ja lopettaa tämä monikulttuurinen kotouttaminen, joka ylläpitää heidän omaa kulttuuriaan ja tällä tavalla estää sopeutumasta suomalaiseen kulttuuriin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja puhujalistaan.

16.26 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tässä maakuntauudistuksen yhteydessä tulee muutoksia siis myös kotouttamispalveluihin, ja itse olen hieman huolissani siitä, voidaanko kotouttamispalveluissa tulla osin samaan problematiikkaan kuin kasvelupalvelu-uudistuksen yhteydessä, eli olen huolissani siitä, että maakunta ei välttämättä ohjaakaan valtion sille suuntaamaa rahoitusta kotouttamiseen vaan rahat sitten palaavat sote-palveluihin ja voidaan päätyä tilanteeseen, jossa eri maakunnissa on hyvin eritasoisia, eri lailla resursoituja palveluita. Eli haluaisin tätä kysyä ministeriltä.

Toinen olennainen kysymys ja ongelma kotoutumisjärjestelmässä on se, että alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat tehdään säännönmukaisesti työttömille työnhakijoille sekä kansainvälistä suojelua saaville, mutta muiden ryhmien osalta se on harkinnanvaraisempaa, eli työmarkkinoiden ulkopuolella olevat työntekijät, esimerkiksi kotiäidit, työntekijöiden puoliset, saattavat jäädä kotoutumisen ulkopuolelle. Haluaisin ministeriltä kysyä, voitaisiinko tämän lain uudistuksessa tätä asiaa muuttaa ja laajentaa näitä alkukartoituksia ja kotoutumissuunnitelmia säännönmukaisesti myös kaikkiin näihin ihmisryhmiin. Erityisesti nämä maahanmuuttajataustaiset naiset on olennainen ryhmä. Heille olisi saatava rä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

tälöityjä palveluita, ja heidät olisi saatava palveluiden piiriin, niin etteivät he jää kotoutumisen ja sitä myötä yhteiskunnan ulkopuolelle.

Olisi yhteiskuntaan kiinnittymisen osalta olennaista myös, että työperäisten maahanmuuttajien, töissä olevien maahanmuuttajien, olisi mahdollista esimerkiksi töiden ohessa kielikoulutautua ja siten myös kiinnittyä paremmin yhteiskuntaan ja varmistaa myös jatkokyölistymismahdollisuudet paremmin.

Arvoisa puhemies! Olennainen kysymys on myös yhteisöjen ja järjestöjen rooli kotoutamisessa. Se on erittäin tärkeää, sillä ihmissuhteet on se, mikä sitoo ihmistä lopulta yhteiskuntaan, ja usein erilaisessa yhteisötoiminnassa ja järjestöissä tehtävässä työssä tulee sitä inhimillistä kohtaamista ja sitä myötä ystävyyksiä, kaveruuksia, erilaisia ihmissuhteita ja sitä myötä kiinnittymistä ja kotoutumista yhteiskuntaan. Eli kysymys kuuluu, miten me voisimme kotoutumisjärjestelmän puitteissa ja julkisten toimijoiden taholla tukea ja kannustaa myös kolmannen sektorin tekemää erittäin arvokasta kotoutumistyötä nykyistä enemmän.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisen suojelun perusteella myönnetään noin yksi kymmenesosa oleskeluluvista, eli se on ehdottomasti vähemmistönä, mutta se on kuitenkin olennainen kysymys. Tässäkin salissa on puhuttu humanitaarisesta maahanmuutosta ja heidän kotouttamisestaan.

Itse näkisin, että työelämän opetusta ja työelämäyhteistyötä tulisi olla jo vastaanottokeskuksissa, sillä tämä turvapaikanhakuprosessi on hyvin pitkäkestoinen, liiankin pitkäkestoinen. Sitä täytyisi tietysti nopeuttaa, se olisi kaikkien etu, mutta koska se vie aikaa ja siellä vastaanottokeskuksessa voidaan olla pitkäänkin, niin olisi hyvä, että kotouttamistoimenpiteitä aloitettaisiin jo siellä ja myös työelämäopetusta ja työelämäyhteyksiä synnytetäisiin jo siinä vastaanottovaiheessa, jotta sitten niiden osalta varsinkin, ketkä maahan jäävät, kotoutuminen ei alkaisi nollapisteestä sitten siinä vaiheessa, kun oleskelulupa saadaan, vaan oltaisiin kotoutumispolulla jo pidemmällä.

Arvoisa puhemies! Rasismi, ennakkoluulot ja syrjintä ovat erittäin suuri este kotoutumiselle ja työhön pääsemiselle. Haluaisinkin kysyä ministeriltä, miten me voisimme suunnitelmallisesti vähentää maahanmuuttajien syrjintää työhönotossa. On todettu, että anonyymi työnhaku olisi yksi keino siihen. Se kuulostaa hyvältä suunnitelmalta, ja haluaisin kysyä ministeriltä, miten tämän kanssa käytännössä edetään ja miten päästäisiin eteenpäin ja laajennettaisiin sitä. Olisi olennainen kysymys, nyt kun eri aloilla ja eri alueilla kärsitään työvoimapulasta ja tulevaisuudessa ehkä vielä enemmänkin, että todella tämä syrjintä työhönotossa vähenisi, työnantajat saisivat työvoimaa ja toisaalta sitten maassa olevat maahanmuuttajat saisivat työpaikkoja ja pääsisivät yhteiskuntaan kiinni.

Mutta täytyy todeta, että eihän tätä syrjinnän vähentämistä työhönotossa ja koko yhteiskunnassa tietenkään helpota se, jos uhkakuvia ja ennakkoluuloja lietsotaan tässäkin salissa ja päätöksenteon korkeimmalla tasolla, eli kyllä tässä salissa täytyisi myös asettaa yhteiskunnalle esimerkkiä siitä, miten puhutaan kunnioittavasti toisista ihmisistä. Kotoutumiseen liittyy haasteita, ja on nähty myös epäonnistumista, mutta on kyllä rasistista ja ennakkoluuloista sanoa, että jotkut ihmisryhmät eivät olisi kotoutettavissa ja sitä myötä tervetulleita Suomeen. Rasismia on se, että ihminen kohdataan ja leimataan ei yksilönä vaan etnisyytensä edustajana eli ihminen tuomitaan jo ennalta hänen etnisyytensä, kulttuurinsa, ulkonäkönsä, ihonvärinsä perusteella ja sitä kautta kielletään heidän yksilöllisyytensä. Eli jokainen voi miettiä, esiintyykö tätä tässä salissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

16.32 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rasismillahan tarkoitetaan etnisiin perustein tapahtuvaa syrjintää, jossa eri ihmisrodut asetetaan arvohierarkioihin, ja tällaista linjaahan esimerkiksi me perussuomalaiset emme missään nimessä allekirjoita.

Mutta mitä tulee tähän edellä mainittuun anonyymiin työnhakuun, tätä on kokeiltu laajasti Euroopassa, ja esimerkiksi Ranskassa tämä anonyymi työnhaku heikensi maahanmuuttajien työllistymistä, koska se vei työnantajilta mahdollisuuden suosia maahanmuuttajahakijoita tietoisesti tai tiedostamattomasti. Tätä on kokeiltu eri puolilla Eurooppaa, ja tulokset ovat sellaisia, että sillä ei ole mitään vaikutusta maahanmuuttajien työllistymiseen. [Eduskunnasta: Sillä on heikentävä vaikutus!] — Sillä on heikentävä vaikutus nimenomaan.

16.33 **Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Itse asiassa tämä anonyymi työnhaku otti minullakin korviin. Se, millä tavalla yleensä ottaen pystytään edistämään myös maahanmuuttajataustaisten ihmisten työllistymistä, on tässä ajassa ihan äärettömän tärkeä kysymys, ja tiedetään, että näillä ihmisillä työllistymisen haasteet voivat olla ja ovatkin vielä kantaväestöäkin vaikeampia.

Mutta sellainen ihan tuolta käytännön elämästä ja käytännön työstä todettu huomio tästä anonyymistä työnhausta on se, että se voi tiettyyn pisteeseen asti edistää maahanmuuttajataustaisten ihmisten etenemistä näissä rekryprosesseissa, mutta usein se akilleenkantapäälle ja kompastuskivi tulee siinä vaiheessa, kun on varsinaisen haastattelun aika. Eli on varmasti pohtimisen arvoinen asia, miten sitä voitaisiin hyödyntää, mutta jos ei ole kielitaito kunnossa tai [Puhemies koputtaa] jos siellä on varsinaisesti asenneongelmaa, [Puhemies koputtaa] niin se pompsahtaa esille viimeistään sitten siinä vaiheessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista.

16.34 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa herra puhemies! Jotenkin tuntuu, että tulen kertaamaan äskeisen kohdan puheenvuoroni, koska tässä on samalla tavalla kyse tehtävien siirrosta, maakuntahallinnon rakentamisesta ja koska ongelmat tai kipukohdat tuntuvat hieman samantyyppisiltä. Eli mikä täällä on jo esille nostettu rahoituksen riittävyys tulevaisuudessa: kun siellä maakunnassa on yleiskatteellinen budjetti, niin kuinka paljon sieltä sitten sote-palveluiden ja muiden työllistymispalveluiden, liikenteen ja muiden tehtävien lisäksi siirretään tai kohdennetaan kotouttamispalveluihin? Voi olla, että kaikissa maakunnissa se ei ole prioriteetissa välttämättä kovin ylhäällä, eikä tietenkään tilanne monissa maakunnissa olekaan samantapainen.

Samalla tavalla on tämä haaste, että on velvollisuus sekä kunnilla että maakunnilla tehdä terveydenedistämistä tai hoitaa kotouttamista, jolloinka joudutaan tilanteeseen, että työnjaon tekeminen tulee taas kertaalleen pohdittavaksi, eikä se todellakaan vähennä byrokratiaa, vaan näin ollen lisää sitä.

Ja kolmantena, on sama ongelma kuin tuossa äskeisessä tai on kysymysmerkki siinä, mitä tarkoittaa se, että asetetaan samalle viivalle myöskin kotouttamispalveluita niin, että ne toimivat osin markkinaehtoisesti? Mikä on se kriteeri, laatu, ynnä muut? Ja miten sitten ajatellaan siellä maakunnissa, että nämä ihmiset, jotka ovat kotouttamispalveluiden tarpeessa, osaavat valita näistä monista erilaisista markkinaehtoisista ja julkisista palveluis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

ta? En tiedä, miten ministeriö tai ministeri ovat ajatelleet tämän ongelman sitten selättää, koska näin tämmöinen esitys on tänne tuotu.

Tähän äskeiseen ongelmaan: Kun aikaisempi kollegamme, Susanna Huovinen, teki Euroopan neuvostolle raporttia ja analyysia siitä, miten kotouttamista on tehty eri Euroopan maissa ja mikä olisi se esitys, niin se esitys oli yhden luukun periaate. Siitä on hyviä kokemuksia eri maissa. Ja nyt minulle tulee tämän esityksen osalta pelko, että me peruutamme Suomessa, emme mene kohti yhden luukun periaatetta, vaan hajotamme nämä ihmiset eri luukuille ja eri palveluihin. Erityisesti ihmisille, joilla ei ole tietoa tästä rakenteesta, jolla suomalainen yhteiskunta toimii, olisi hyvä, että olisi yksi paikka, josta kaikki palvelut sitten pystyy saamaan. Ja tästä on siis kansainvälistä vertailua ja on tehty raportti ja selvitys.

Sitten se tärkein asia: se kieli, johon täällä jo viitattiin. Me tiedämme tämän talon eli tarkastusvaliokunnan analyysistä ja raportista, että meillä on tarvetta skarpata, sillä vielä jopa toisen polven maahanmuuttajilla on heikompi koulumenestys siitä syystä, että kieli on jäänyt heikosti opituksi. Tästä syystä kielen oppiminen on ihan ensiarvoisen tärkeää. Samalla me tiedämme — ja siihen on myöskin erilaisia keinoja mietitty — miten tärkeää olisi, että kielitaidon puuttuminen työllistymisen esteenä saataisiin mahdollisimman nopeasti selätettyä elikkä miten opittaisiin mahdollisimman helposti ja nopeasti se kieli, jolla pärjätään työelämässä. Tässä on ollut skarppausta, ja sitä tarvittaisiin yhä edelleenkin lisää.

Näissä molemmissa kohderyhmissä se koulutuksen tuottaja on pääosin kunta, ja tässä kohtaa kunnat ovat hyvin erilaisessa asemassa ja tilanteessa, koska eri kunnissa kielen opiskelua eri väestöryhmille ja eri kielitaustasta tuleville tarvitaan eri tavoin. Siitä syystä minun toivomukseni on myöskin se, että tämä huomioitaisiin kuntien valtionosuusjärjestelmissä nykyistä paremmin. Meillä on siellä semmoinen pieni siivu, mutta meillä tälle puolelle tarvittaisiin enemmän panostuksia, sillä näillä lapsilla, niin kuin tiedetään, jotta ongelma ei jatku sukupolvesta toiseen, mutta myöskin työelämään siirtyvillä ihmisillä se kielikoulutus on ensiarvoisen tärkeä. Ja toivoisin, että kunnille tulisi tähän lisäsatksauksia, eikä niin kuin tässä lakiesityksessä näyttää olevan, että täältä viedään kunnilta jonkun verran rahoitusta pois. Mutta ehkä tämä sopii siihen samaan ideologiaan kuin se äskeinenkin, että kunnilta viedään niin rahoitusta kuin erilaisten palveluiden järjestämistä pois ja halutaan siirtää se jonnekin muualle, vaikka se kunta on se lähinnä ihmistä oleva, vaikka siellä ovat ne kuntapäätäjät, jotka tekevät niitä päätöksiä, ovat tehneet niitä vastuullisesti sata vuotta. Nyt sitten ne siirretään valtionhallintoon, valitettavasti.

16.40 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Nämä esitykset ovat todella hienoja ja hyvin tehtyjä, ja ne kuulostavat hyviltä, mutta todellisuudessa ne poikkeavat kyllä käytännöstä niin kuin itä lännestä. Niillä ei ole mitään tekemistä käytännön kanssa. Puhun nimenomaan humanitäärisestä maahanmuutosta.

Edellisessä esityksessä ministeri puhui työttömistä, että työttömät eivät työllisty ja siihen laitetaan ja yritetään tehdä... Minulla olisi siihen kyllä ollut esitys, mutta se jäi nyt, kun olin vähän myöhässä. Mutta jos me nyt alamme näitä maahanmuuttajia, joista on varmasti osa vuohipaimenia, kamelinkesyttäjiä ja tämmöisiä, tänne Pohjolan olosuhteisiin kotouttamaan näitten entisten työttömien joukkoon, niin kyllähän se on ihan selvää, että siitä ei tule mitään.

Kunnille, maakunnille siirretään vastuuta. Meillä justiinsa viime viikolla oli juttu iltaapäivälehdessä siitä, kuinka paljon on näitä kuntia ja kaupunkeja, joissa on miespuolisia paljon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

enempi kuin naispuolisia, 30 prosenttia. Miten kotoutuvat nämä miehet? Ne ovat miehiä, jotka tulevat. Jos nainen tulee, niin hän on julkkis. Se on melkein tuolla Ylen uutisissa, että nyt tuli nainen tänne. He ovat nimittäin miehiä.

Minä kävin Torniossa silloin katsomassa, kun maahanmuuttoaalto oli päällä. Kymmenen linja-autolastia tuli sieltä, kaikki olivat miehiä. Ylen uutiset uutisoi siellä sitten, kun kummasti kävelikin siellä nainen ja lapsi. En tiedä, mistä he nämä sinne saivat.

Mutta käytäntö on se, miten he kotoutuvat tänne. He ovat ihmisiä niin kuin mekin. He haluavat puolison. Annammeko me pumpattavan barbaran vai jarrua vai mitä? Ei se onnistu. [Puhemies koputtaa] Nämä asiat on vain puhuttava niin kuin ne ovat. [Puhemies koputtaa] Tämöisillä hienoilla lakiesityksillähän ne tosiasiat vain ohitetaan. [Simon Elo: Nyt tuli konkreettinen esitys!]

16.42 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän Hakkaraisen edelliseen puheenvuoroon viitaten: varmaan kaikki olemme sitä mieltä, että tämä kotouttaminen ja maahanmuutto itsessään ovat aivan keskeisiä kysymyksiä meidän yhteiskunnassamme ja sillä, miten siinä onnistutaan, on varmasti iso merkitys myös meidän tulevaisuuteemme liittyen.

Minä olen pitkään tässä toivonut, että näistä asioista voitaisiin jokseenkin asiallisesti keskustella, ja nyt kun puhutaan siitä, että istumme kansanedustajina tässä istuntosalissa, niin arvostaisin henkilökohtaisesti erittäin paljon sitä, että ihan tällaista kieltä ei jatkossa käytettäisi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Elomaa seuraavana puhujalistan mukaan. — Löin muutaman kerran nuijaa pöytään, ja se oli viesti edustaja Hakkaraiselle todellakin siitä, että sellaista kielenkäyttöä, josta joku voi kokea, että se on vähättelevä tai kyseenalaistavaa jonkun toisen ihmisen suuntaan, mieluusti tässä salissa ei sallita käytettävän. Huomasin, että edustaja Hakkarainen lopetti äsken puheenvuoronsa, mutta tämä oli tarkoitukseni. — Jos edustaja Elomaa sallii, niin annetaan vielä vastauspuheenvuoro edustaja Hakkaraiselle.

16.44 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos kovasti, kun sain puheenvuoron, mutta ei tässä nyt ollut tarkoitus ketään loukata eikä sillä tavalla. Ei minulla semmoinen tarkoitus ole. Minulla on vain oma tapani puhua näistä asioista, ja minä kerron hyvin suoraan asiat, omalla tyylilläni. Minä en ole korkeakouluja käynyt enkä mitään puheopistoja, eikä minua ole millään tavalla koulutettu käyttäytymään eduskunnassa. Minä olen käytännön elämässä ollut, ja tätä kieltä yleensä käytetään tuolla kansan keskuudessa. Minä olen kansan edustaja ja tulen käyttämään myös sitä kansan kieltä. Kiitos puheenjohtajalle, kun nuhtelitte, ja kiitos siitä, että ohjaatte seuraavissa puheenvuoroissa, jos käytän vääränlaisia sanoja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista, edustaja Elomaa.

16.44 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Lain tarkoitus on edistää maahanmuuttajien kotoutumista eri tavoin. Tuleva maakunta- ja sote-uudistus tulee vaikuttamaan luonnollisesti myös maahanmuuttajille järjestettäviin palveluihin. Se, miten esimerkiksi kunnat tulevat toteuttamaan omaa rooliaan, jää nähtäväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

Haluan yleisesti todeta, että maahanmuuttoon liittyviin ongelmiin on alettava löytyä realistisia ratkaisuja ja pian. Ensinnäkin Euroopan ja Suomen on saatava hallitsemaan maahanmuuttoa kuriin. Nykyinen tilanne ei ole kestävä.

Meille perussuomalaisille esitetään tuolla turuilla ja toreilla usein kysymys: miksi teillä on mahdollisuus antaa varoja ja tukea maahanmuuttoa mutta ei vanhustenhoitoa? Tämä esitetään ainakin meille hyvin usein. Ja osa suomalaisista vanhuksista on tosiaankin aivan heitteillä kotonaan ja parasta aikaa Narinkkatorilla on tästä johtuen mielenilmaus ja syystä. Tässä kohtaa jotkut tietysti kysyvät, miten näitä kahta asiaa voi mitenkään rinnastaa. Minä vastaan siihen, että jos on mahdollista suunnata varoja kotouttamiseen — on sekin tärkeää tietysti — pitää löytyä rahat ja varat myös vanhustemme riittävään, hyvään hoivaan.

Hallituksen tulee miettiä, onko nykyisenlainen kotouttaminen toimivaa ja tehokasta. Tulokset eivät ainakaan ole olleet kovin vakuuttavia: maahanmuuttajien työllisyysaste ei ole toivotulla tasolla, rikostilastot ovat pitkät, ja osassa maahanmuuttajayhteisöjä sukupuolten välinen tasa-arvo ei toteudu, ei sitten alkuunkaan. Päästäisiinkö parempiin tuloksiin, jos järjestelmä ohjaisi vahvemmin opettelemaan suomen kielen, kouluttautumaan ja käymään töissä elannon eteen? Myös näitä seikkoja tulisi miettiä nyt hallinnollisen uudistuksen yhteydessä. Mielestäni erityisesti nopeaa työllistymistä ja kielen oppimista pitäisi pyrkiä edistämään. Myös maahanmuuttajataustaisten naisten asema vaatii erityistä huomiota. Heidät on saatava opiskelemaan ja töihin. Tällä hetkellä suuri osa maahanmuuttajanaisista on vain kotona.

Hallituksen esityksen vaikuttavuuden arviointi on vähintäänkin haastavaa. Toivottavasti tämä uudistus ei tule ainakaan hankaloittamaan asioiden sujuvuutta käytännön tasolla.

Arvoisa puhemies! Nyt kun ministeri Lindström on paikalla, olisi kaksi kysymystä hänelle: Jos ajatellaan maahanmuuttajahenkilöä, joka on ollut kymmeniä vuosia Suomessa eikä vielä puhu suomen kieltä, pitäisikö siinä olla joku velvoite, että häntä velvoitettaisiin sitä opiskelemaan? Ja sitten näiden maahanmuuttajanaisten asema, heidän, jotka ovat kotona usein kulttuurillisista syistä ja ovat myös alisteisia siellä kotona eivätkä pääse oikeastaan, varmaan vaikka olisi oma tahtokin, niin sanotusti ihmisten ilmoille. Monet heistä jopa haluaisivat töihin. Mitä erikoisesti heidän kohdallaan, ministeri Lindström, voitaisiin ajatella? Olisiko heidänkin kohdallaan joku velvoite, vai mitä hallitus on miettinyt? — Kiitos.

16.48 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Itse ymmärrän kotoutumisella nimenomaisesti sitä, että maahanmuuttaja todella tulee osaksi sitä yhteiskuntaa, johon hän on muuttanut. Tämä onkin täysin ratkaiseva kysymys maahanmuuttopolitiikan pitkän tähtäimen onnistumisessa. Kautta Euroopan tässä tavoitteessa on onnistuttu jokseenkin heikosti, eivätkä Suomenkaan tulokset kaikilta osin ole aivan mairittelevia. Perusongelma lähtee tietysti siitä, että parasta kotoutumista on työllistyminen ja työpaikan saanti, mutta tulijoiden koulutustasot ja valmiudet siihen työelämään, jota Suomessa tällä hetkellä eletään, ovat useissa tapauksissa valitettavan heikot. Jos koulutustausta ja kielitaito eivät mahdollista kilpailukykyistä asemaa suomalaisilla työmarkkinoilla varsinkaan maailmassa, jossa automatisaatio ja robotisaatio syrjäyttävät jatkuvasti yhä enemmän matalan osaamisen työtä yhteiskunnassamme, niin kyllä se aiheuttaa aikamoisia haasteita sellaisille maahanmuuttajille, jotka tulevat koulutuksellisesti puutteellisesta ympäristöstä.

Toinen kysymys ovat sitten kulttuuriset erot. Mitä kaukaisemmasta kulttuurista tulee suomalaiseen yhteiskuntaan, sitä hankalammaksi kulttuurisen kuilun ylittäminen voi muo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

toutua, ja myös kotoutuminen voi tulla hankalaksi. On tärkeää, että tähän kysymykseen vastataan myös lainsäädännöllisin elementein, mutta on selvää, että jos maahanmuuton määrä, etenkin sellaisen maahanmuuton, joka tulee kulttuurisesti kaukaisista maista ja joka painottuu matalasti tai ei lainkaan koulutettuun väestöön, on kohtuuttoman suuri, niin mitkään resurssit ja lainsäädännölliset viitekehykset eivät pysty kotoutumista takaamaan, ja siksi onnistuneen kotoutumisen edellytyksenä on myöskin maahanmuuton määrän pitämisen rajallisena.

16.50 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Edustaja Rydman puhui tässä asiallisesti ja viisaasti, kuin tolkun konservatiivi, mikä hän minun tuntemanani henkilönä kyllä varmaan onkin.

Taloudellinen kantokyky on tässä hyvin tärkeä kysymys. Niin kuin edustaja Rydman tuossa nosti esille, tietysti täytyy olla sillä tavalla laadittua ja hallittua maahanmuuttopoliitiikkaa, että taloudellinen kantokyky huomioidaan. Valitettavasti silloin vuonna 2015 syksyllä tilanne oli hallitsematon ja sillä tavalla mikään ei tietenkään toiminut.

Yksi asia, mikä työperustaiseen maahanmuuttoon ja sitä kautta kotouttamiseen pitäisi ottaa käyttöön, on Kanadan tyylinen pisteytysjärjestelmä. Sillä tavalla pystyttäisiin työperustaisessa maahanmuutossa katsomaan mahdollisimman hyvin se, että henkilöllä on valmiuksia Suomessa työllistyä. Tämä tosiaan esimerkiksi Kanadassa on toiminut erinomaisesti.

Toinen merkittävä kysymys on tietysti meidän sosiaaliturvamme, jota täytyy seuraavan hallituksen uudistaa joka tapauksessa. Kyllä sinisten näkemys on se, että täytyisi asumisperusteisesta sosiaaliturvasta siirtyä kansalaisuusperusteiseen sosiaaliturvaan. Se on yksi tapa myös kannustaa siihen kotoutumiseen ja lopulta kansalaisuuden saamiseen, että on aluksi hieman pienempi sosiaaliturva, jonka tuki sitten saa samanlaisena kuin kaikki muutkin kansalaiset siinä vaiheessa kun kansalaisuuden saa. Tämä tosin tarkoittaa sitä, että todennäköisesti perustuslakimuutos pitäisi tehdä, jotta tähän voidaan siirtyä.

Lopuksi, puhemies, totean toisen esityksen, jonka kotouttamisesta olemme tehneet, eli tietysti sen, että jollain tavalla pitää todentaa se sitoutuminen Suomeen ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Esimerkiksi Britanniassa, Yhdysvalloissa, Saksassa, monessa maassa, on ollut käytössä kansalaisuusvala, uskollisuuden vala. Sinisten mielestä meidän tapauksessamme perusteltua olisi se, että se olisi Suomen valtiolle, jota me tietysti yhdessä kaikki edustamme tavallaan — se on meidän yhteisömme — ja sitten Suomen perustuslaille, jossa on kirjattu mahdollisimman tarkasti ja meidän yhteisesti hyväksymästä se, mille arvoille ja linjalle tämä maa ja valtio ja oikeusjärjestys perustuvat. Uskon, että kun tällainen uskollisuudenvala otettaisiin uusille kansalaisille käyttöön, se olisi yksi tapa osoittaa uusille kansalaisille sitä arvostusta, mitä varmasti haluamme osoittaa.

16.53 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Itse asiassa pyysin tätä puheenvuoroa edustaja Elon edellisen puheenvuoron jälkeen, siitä inspiroituneena, kun tuli näiden tolkun konservatiivien esitys tästä anonyymista työnhausta. No, sen edustaja Immonen tuossa jo kertoikin, että tätä on testattu tosiaan muutamissa Euroopan maissa ja muutamilla alueilla, ja siellä on tosiaan käynyt niin, niin kuin tässä jo todettiin, että se on heikentänyt maahanmuuttajien työllistymistä juuri sen tähden, että nämä työnantajat eivät sitten ole päässeet ikään kuin suosimaan näitä maahanmuuttajahakijoita. Mutta se siitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

Harmi, että edustaja Sarkkinen poistui täältä. Olisin hänelle sanonut, että ei ole minkään näköistä rasismia se, jos todetaan, että joistain eri maista tulevat henkilöt kotoutuvat huommin kuin joistain toisista maista tulleet. Olen tämän ihan käytännössä itse havainnut, ja tästä syystä minun näkemykseni olisi, että kun tulevaisuudessa tätä kotouttamista puuhataan ja säädetään lakeja, niin määriteltäisiin tällaiset tasokurssit eri puolilta tuleville henkilöille, niin kuin äsken jo sanoin, tai jos ei haluta tätä suoraan maantieteellisesti laittaa, niin vaikka mitattaisiin se lähtötaso sitten. No, sen sitten kyllä näkisi, minkälaisia ihmisiä missäkin luokissa istuisi. Joka tapauksessa tarvitaan eri tasokurssit, niin että niiden jo valmiiksi pidemmällä kotoutumisessa olevien, jo edistyneempien henkilöiden, jotka tänne tulevat, ei tarvitsisi istua näillä apuluokilla, missä opettajan aika käytännössä menee pelkäämään paimentamiseen.

Tässä edustaja Elomaa omassa puheenvuorossaan ihmetteli sitä, että on kymmenenkin vuotta saattanut olla täällä ja vielääkään ei ole suomen kieltä oppinut. Tässä on yksi seikka, mihin toivoisin, että panostettaisiin. Tämähän on nimittäin sellainen, että lainsäädännön mukaan ei ole mitenkään määriteltä, kuinka kauan tämä tulkkaus kestää. Eli henkilö, joka on tullut humanitäärisin perustein Suomeen, saattaa saada vaikka 20 vuotta sen tulkkauskseen, jos kokee sitä tarvitsevansa, vaikka tämmöiset muut maahanmuuttorahat, mitä kunnille on korvattu — no, tulevaisuudessa maakunnille — loppuvat sitten neljässä vuodessa tai kolmessa vuodessa riippuen siitä, onko ollut kiintiöpakolainen vai turvapaikanhakijataustainen. Mutta tämä tulkkaus-oikeus säilyy vaikka kuinka pitkään, ja tämä on omasta mielestäni yksi semmoinen seikka, mikä jopa estää näitä henkilöitä opiskelemasta ja oppimasta sitä kieltä, kun aina voi luottaa siihen, että tulkki sitten tulee.

Nyt tämä siirtyy kunnilta maakunnille ja valtiolta tulee maakunnille rahoitusta ja näin. Tämä saattaa olla hyväkin, mutta se, mikä ainakin tässä tulee sitten eteen, on se, että tulevaisuudessa osana näitä maakuntia nekin kunnat, jotka eivät ole ottaneet humanitääristä maahanmuuttoa, joutuvat maksumiehiksi, ikään kuin pelastamaan ne kunnat, jotka tätä humanitääristä maahanmuuttoa ovat harrastaneet.

16.56 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Muutama ranskalainen viiva itse tästä lakiesityksestä ja sitten ehkä myös hiukan laajemmin. Mutta ensinnäkin on pakko todeta, että edustaja Rydmanin äskeinen puheenvuoro oli monella tavalla viisas, kuten hänen puheenvuoronsa yleensäkin.

Ensinnäkin tästä lakiesityksestä on todettava, että esitys on totta kai hyvin perusteltu. Kotouttamispolitiikkaan tarvitaan ehdottomasti pitkäjänteisyyttä. Meidän on pyrittävä hakemaan mahdollisimman laaja, vaalikaudet ylittävä yhteisymmärrys valtakunnallisesti poliittisten päättäjien, viranomaisten, työmarkkinaetujärjestöjen, kansalaisjärjestöjen, kirkon ja muiden yhteiskunnan toimijoiden kesken tähän kokonaisvaltaiseen kotouttamiseen. Kotouttamisen onnistuminen edellyttää totta kai myös käytännönläheistä yhteistyötä alueellisesti ja paikallisesti, johon omalta osaltaan tämä lakiesitys myös antaa edellytykset. On selvää, että turvapaikanhakijoiden on mahdollisimman nopeasti päästävä töihin tai muun tekemisen piiriin. Pelkkä joutenolo voi johtaa moniin ongelmiin, käytännössä myös rikollisuuteen.

Maahanmuuttoahan suuntautuu Suomeen pakolaisina mutta myös erityisosajina, työntekijöinä, opiskelijoina sekä EU:n vapaan liikkuvuuden puitteissa, ja jokaiselle näistä on oma lainsäädäntönsä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

Kuten kaikki tiedämme, niin pakolaisuus on maailmanlaajuinen ongelma. Sen ratkaiseminen on mahdollista vain kansainvälisellä yhteistyöllä. Lisäksi se edellyttää, että yhdessä tehtyjä sopimuksia noudattavat kaikki maat. Eurooppa ja Suomi tarvitsevat keinoja ja kanavia maahanmuuttajien hallittuun tulemiseen. Se edellyttää koko Euroopan laajuisia turvapaikkapolitiikkaa ja turvapaikkajärjestelmää, sellaista järjestelmää, joka kykenee auttamaan hädänalaisessa asemassa olevia ihmisiä, sellaista järjestelmää, joka ei ruuhkaudu ja joka voi auttaa heikoimpia. Aidosti hädänalaisia ihmisiä, etenkin naisia ja lapsia, on autettava. Heitä on pyrittävä auttamaan mahdollisimman lähellä lähtömaita. Sen sijaan pelkästään parempaa elintasoja tavoittelevia ei ole perusteltua ottaa Suomeen turvapaikanhakijoina. He voivat tulla maahan työperäistä maahanmuuttoa koskevien sääntöjen mukaisesti, mikäli maahantulon edellytykset ovat kunnossa. Mutta tosiasia on myös, että Suomi tarvitsee maahanmuuttoa, erityisen vahvasti työperäistä maahanmuuttoa sekä totta kai erittäin toimivaa kotouttamisjärjestelmää.

Haluan tässä yhteydessä myös korostaa nimenomaan hallittua maahanmuuttoa. Hallitsematon maahanmuutto, maahantulo, on omiaan heikentämään ihmisten turvallisuuden tunnetta, ja tähän liittyy myös se — ja haluan korostaa sitä — että Suomessa jokaisen on noudatettava voimassa olevia lakeja sekä viranomaisten tekemiä lainvoimaisia päätöksiä, olivatpa kyseessä sitten maahanmuuttajat tai suomalaiset itse. [Simon Elo: Näin on!]

Ja viimeisenä haluan todeta vain ranskalaisen viivan siitä, että rasismille tässä maassa ei saa antaa minkäänlaista sijaa.

17.00 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva lakiesitys tosiaan liittyy hyvin kiistanalaiseen maakuntaudistukseen ja on toki sisällöltään hyvin tekninen. Valitettavasti se ei siten tarjoakaan juurikaan ratkaisuja tähän varsinaiseen ongelmaan eli kotouttamistoimien erittäin heikkoon hinta—laatu-suhteeseen. Kotouttamisen vuosittaiset kustannukset ovat vähintään satoja miljoonia euroja, ja aihe on kyllä valtiontalouden kannalta erittäin merkittävä. Menoerä on kasvava, ja siitä on syytä keskustella täällä eduskunnassa hyvin kattavasti. Useimmissa tapauksissa kotoutumistoiminnassa onnistuminen riippuu ennen kaikkea kotoutujan omasta motivaatiosta, siitä, omaksuuko hän ja haluaako hän omaksua uuden asuinmaansa kulttuurin ja tavat vai ei.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on todettu muun muassa seuraavaa: ”Varhaiskasvatuksesta näytävät hyötyvän erityisesti maahanmuuttajaperheiden lapset.” Asia varmasti on näin, en sitä asiaa kiistä. Mutta nyt hallitus kuitenkin kaavailee muun muassa kaksivuotista pakollista esiopetusta, joka ulottuisi koko 5- ja 6-vuotiaiden ikäluokkaan. Me perussuomalaiset pidämme tätä esitystä, joka todennäköisesti hallitukselta on tulossa, täysin ylimitotettuna toimenpiteenä, ja tämä on vain yksi esimerkki siitä, mihin kaikkeen nämä kotouttamistoimet lopulta vaikuttavat.

Arvoisa puhemies! Tätä omavastuun ja omaaloitteisuuden merkitystä kotoutumisessa on mahdotonta korostaa liikaa, ja tästä esimerkkinä on se kielitaidon omaksumisen vaatimus, mihin edustaja Eerolakin edellä viittasi.

Arvoisa puhemies! Haluan lopuksi kiittää edustaja Rydmania hänen pitämästään asiallisesta ja hyvästä puheenvuorosta. Hän jo ehti poistua salista, mutta olisin todennut hänelle, että koska näytätte olevan puolueenne johdon kanssa hiukan eri linjoilla näistä maahanmuuttopoliittisista kysymyksistä, niin jos joudutte joskus pahaan ristiriitaan kokoomuksen sisällä, niin uskon, että teille löytyisi turvapaikka vaikkapa perussuomalaisista ilman kovin mittavia kotouttamistoimenpiteitä. [Naurua]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

17.03 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Tervehdin ilolla sitä, että edustaja Savio ja perussuomalaiset ovat valmiita turvapaikkoja myöntämään. Tämän tässä kuulimme.

Edustaja Eerola nosti esille, että jos anonyymi työnhaku otettaisiin käyttöön, muissa maissa se on tarkoittanut sitä, että työnantaja ei niin sanotusti pystyisi suosimaan sitten maahanmuuttajahakijoita. Näin voi olla, mutta sitten minulla herää kysymys, että no, eivätkö silloin perussuomalaiset tätä esitystä kannata, kun eipähän ainakaan maahanmuuttajahakijoita sitten voi suosia vaan kaikki ovat samalla viivalla. Sehän se meidän sinistenkin ajatus tässä nimenomaan on. Toisaalta minusta syrjintä ei ole koskaan positiivista, eli suhtaudun itse hyvin varauksellisesti niin sanottuun positiiviseen syrjintään. Kun pistetään kaikki samalle viivalle ja samat velvollisuudet ja vastuut ja mahdollisuudet, niin silloin tilanne on hyvä.

Toisaalta edustaja Elomaa täällä ihan ansiokkaasti nosti esille esimerkiksi kielikoulutuksen merkityksen. Se on tärkeä asia, ja tästä edustaja Eerolakin toivoi, että siihen panostettaisiin. Mutta kyllä täytyy sanoa, että on tässä nyt ristiriita sitten minusta aika vahvasti: edustaja Immosen puheenvuoroissa annettiin suoraan ymmärtää, että kaikki kotouttamistoimenpiteet, joihin kyllä perinteisesti kielikoulutuskin lasketaan, ovat täysin tuomittuja epäonnistumaan. Eli kyllä teillä tuntuu nyt vähän kahta linjaa olevan: joko halutaan panostaa tai sitten ei haluta panostaa yhtään. Peräänkuulutan sitä, mikä se puolueen linja nyt sitten varsinaisesti on.

Sinisten näkemys on se, että rajoja ei pidä laittaa auki eikä niitä pidä laittaa kiinni vaan rajoista pitää pitää huolta — hallittua maahanmuuttoa, sellaista linjaa, mitä tämä hallitus on nyt onnistunut tässä viimeisen kahden vuoden aikana vetämään. Viime vuonnahan tuli vain alle 2 000 uutta turvapaikkahakemusta. Verrattuna vuoden 2015 hallitsemattomaan tilanteeseen — 32 000 hakemusta — linja on selvästi toiminut, ja tällä samantyyppisellä linjalla on syytä jatkaa. Tarvitaan sekä rajoja että rakkautta, arvoisa puhemies.

17.04 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutos on asia, joka on tässä viime aikoina ollut erityisen paljon esillä, ja samoin tietysti nämä maahanmuuttoasiat. Nämä kaksi asiaa liittyvät kiinteästi toisiinsa. Kannattaa kiinnostua ilmastonmuutoksesta, jos on kiinnostunut maahanmuutosta ja muuttopaineista.

Jotta nämä suuruusluokat pysyvät jollain tavalla hahmotettavina, kerron yhden esimerkin. Afrikan väkiluku on tällä hetkellä 1,3 miljardia. YK:n pessimistisimmän arvion mukaan Afrikan väkiluku vuonna 2100 on 4,8 miljardia. Pelkkä väestönlisäys vuosisadan loppuun mennessä on 3,5 miljardia. Mitä se tarkoittaa? Kun sitä verrataan Euroopan väkilukuun, se tarkoittaa viittä Euroopan väkilukua tai vastaavasti se tarkoittaa 600:aa Suomen väkilukua. Tai jos suhteutan sen Pirkanmaahan ja Tampereeseen, niin se tarkoittaa noin 15 000:ta Tampereen kokoista yksikköä, jotka pitäisi sijoittaa Afrikkaan tämän väestönkasvun seurauksena. Jokainen tietää, että se on mahdotonta, jokainen tietää, mihin suuntaan muuttopaine suuntautuu, ja nämä ovat niitä syitä, minkä takia ilmastonmuutoksesta täytyy keskustella. Siihen täytyy tarttua todella tiukasti. Se, että me keskustelemme, onko meidän maahanmuuttokiintiömme 750 vai onko se 1 000 vai 1 200, on täysin merkityksentöntä kokonaisuuden kannalta. Yksilön kannalta tietysti, jolle siinä bingossa ikään kuin osuu maahanmuutto-oikeus Eurooppaan, se on, totta kai, ratkaiseva asia, mutta kokonaisuuden kannalta se on täysin häviävän merkityksetön asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

17.06 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Me varapuhemiehet täällä harvakseltaan käytämme puheenvuoroa, vaikka siihen periaatteessa on oikeus. Minä kuuntelin tätä keskustelua 1,5 tuntia ja tuon hyvänkin ja mielenkiintoisen keskustelun seurauksena haluan oikeastaan vaan pohdiskella ääneen kaikkien kuullen todella sitä, mitä tässä edustaja Kiurukin vähän pohdiskeli hivenen toisesta näkökulmasta kuin mihin minä nyt tulen — mutta periaatteessa samaa asiaa pohdiskeli.

Onko pakolaiskysymys sellainen asia ja pysykö se sellaisena asiana, joka on jossakin kaukana Afrikassa tai kaukana Aasiassa ja niin poispäin, vai voiko se joku päivä kohdata ja koskea meitä vähän konkreettisemminkin kuin se nyt tässä pari kolme vuotta sitten meitä kohtasi? Ei ole aihetta spekuloida sitä, että näin voisi tapahtua ja näin voisi tapahtua, mutta kun sellaisen tilanteen edessä oltiin ei kovin kaukaisessa historiassa, niin sen haluan tässä meille kaikille sanoa.

Minä olin Suomessa neljä vuotta ministerinä silloin, vastasin ulkomaalaispolitiikasta elokuun 21. ja 22. päivänä, jolloin naapurissa oli — Helsingin Sanomatkin kirjoitti sen ensimmäisen päivän jälkeen — ilmiselvä vallankumousuhka, kun Janajev ja kumppanit tekivät, mitä tekivät — en puutu siihen. Me jouduimme silloin miettimään sitä, mikä tästä voisi tulla, meidän piti varautua erilaisiin tilanteisiin, ja tässä on rohjettava se sanoa, että kyllä silloin yksi tilanne, mihinkä piti varautua, oli myös se, että jos jotain todella isoa tapahtuu, niin voi olla, että Suomeen suuntautuu ei pieni määrä pakolaisia vaan suuri määrä pakolaisia. Miten me ajattelimme silloin, että tämä kysymys hoidetaan? Niinkö, että niiden, jotka ovat Suomesta vähän kauempana, Ruotsissa, Saksassa, Ranskassa ja Italiassa ja niin pois päin muualla Euroopassa, ei tarvitse kantaa mitään vastuuta kaikesta siitä, joka voisi tapahtua, vaan että me hoidamme ne sadattuhannet tai miljoonat ihmiset, jotka pahimmillaan tänne voivat tulla? Emme me niin ajatelleet. Me ajattelimme niin, että Eurooppa jakaa ja maailma jakaa yhteisesti sitä vastuuta, jos jotain todella pahaa tapahtuisi. Näin me ajattelimme — enkä spekuloi ollenkaan sillä, etteikö näin jatkossa voisi tapahtua, mutta maailma on erikoinen yhteisö, ja ei sitä koskaan tiedä, mitä siellä tapahtuu.

Tämä vaan ajatuksen juoksutteluna siihen tilanteeseen puuttumatta ollenkaan tässä yhteydessä vähän roolistanikin johtuen siihen, minkäsisältöinen sen kotouttamispolitiikan pitää olla. Mutta siihen pitää varautua, että meillä on kotouttamispolitiikka. Me emme elä yksin täällä umpiossa muusta maailmasta. Me olemme osa laajaa maailman yhteisöä, oli kysymys ilmastoasioista tai erilaisista vallankaappaus- tai -kumousjutuista ja muista vastaavista.

17.09 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan lausua koko salille kiitokset siitä hienosta keskustelusta, jota täällä tänään on käyty. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että asioista voidaan keskustella, niistä voidaan olla eri mieltä. Keskustelu on rikasta.

Edustaja Elo tässä aikaisemmin ihmetteli ja laittoi vähän sanoja suuhuni siitä näkökulmasta, että minun mielestäni kotouttaminen on jotenkin turhaa tai siinä tullaan epäonnistumaan. Totta kai minä olen sitä mieltä, että täällä Suomessa jo nykyisin olevat maahanmuuttajat täytyy kotouttaa suomalaiseen yhteiskuntaan tai kotiuttaa takaisin kotimaahan, jos heillä ei ole halua kotoutua Suomeen. Mutta uskon, että jos maahanmuuton volyymi pysyy nykyisellään tai kasvaa entisestään, niin silloin pienen Suomen resurssit eivät yksinkertaisesti vaan riitä enää kotouttamistoimiin.

Nyt kun täällä on vielä hallituksesta ministeri paikalla, haluaisin kysyä teiltä sitä, aiotko te nyt tässä loppuvuoden aikana tehdä jotakin sellaisia lainsäädännöllisiä uudistuksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

tai muita toimia, joilla Suomi tulee välttämään sen, että ajaudumme Ruotsin tielle tai Saksan tielle tai Ranskan tielle, ja vältämme tämän maahanmuuttokatastrofin.

17.11 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Suomi on avoin yhteiskunta, ja tähän tulokseen me olemme tulleet ihan käytännön syistä, koska me olemme pieni valtio. Me tarvitsemme ympärillemme ostajia ja tarvitsemme tavaroita ja kanssakäymistä ulkomaalaisten kanssa. Maailmantuskaa Suomi ei pysty pakenemaan millään tavalla, ja meidän pitää kyllä ottaa tähän yhteisöön sillä tavalla osaa, että meidät hyväksytään sitten näitten arvojen perusteella siinä länsimaisessa yhteisössä, missä me kauppaa muitten maitten kanssa käymme. Sen takia tällaista maahanmuuttoa, jossa on perusteena se, että paetaan sitä tuskaa, mitä siellä lähdemassa on, ei voida kyllä kategorisesti Suomessa kieltää. Se varmasti muuttaisi Suomen perustuslakia väärällä tavalla.

Vuosi sitten suuressa valiokunnassa oli pakolaiskomissaari, kyproslainen — en muista hänen nimeään, hänellä oli sen verran vaikea nimi lausuttavaksi muillekin, että en muista yhtään hänen nimeään — ja hän ennusti samantyyppistä ajattelua kuin mistä edustaja Kiuru tässä kertoi. Täytyy sanoa, että ei ehkä välttämättä ole kaikille selvillä se kuva, mitä tällä hetkellä täällä puhutaan tänä päivänä.

17.12 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ei meillä perussuomalaisissa ole tässä mitään maahanmuuttovastaisuutta, vaan haittamaahanmuutto-. Me olemme asutaneet aikanaan karjalaiset, 400 000 ihmistä, tähän maahan, ja se on onnistunut aivan hyvin, kun ei ole kulttuuriristiriitoja ollut ja tämmöisiä. Siitä ne ongelmat tulevat tähän maahan, jos me alamme asuttaa tänne... niin kuin äsken mainitsin, suurin osa, 80 prosenttia, on näistä tulijoista miehiä, ja meillä on jo ennestään ongelma maakunnissa se, että miehiä on enempi kuin naisia. Se kotouttamisprosessi, tähän pitää... siellä tulee yhteentörmäyksiä, siitä ei kyllä päästä mihinkään, sen käytäntö tulee näyttämään teille.

Asioista pitää pystyä puhumaan suoraan, ilman sitä rasistikorttia. Ja jos nyt vähän loukkaantuu, minä pyydän kyllä anteeksi kielenkäyttöäni, jos se on semmoista, että se ei sovi tähän taloon. Mutta vajavainen näiltä osilta olen.

Sitten tästä ilmastonmuutoksesta, mitä puhutaan. Meillä on maailmassa kahdeksan suurinta saastuttajajokea, jotka tuottavat 90 prosenttia maailman muoveista muun muassa meriin. Niitä ongelmia kannattaa mennä sinne alkulähteille katsomaan eikä täällä ruveta. Me saamme hypätä vaikka kuinka korkealle ja taputella karvattomaan rintaan, että täältä pe-see, mutta maailman tilanne ei muutu mihinkään.

Ja jos ollaan esimerkkeinä, ollaan esimerkkeinä, mutta ollaan esimerkkeinä myös siinä maahanmuutossa, niin että se he haittamaahanmuutto pistetään semmoiselle tolalle, ettei tule niitä ongelmia, mitä Ruotsissa ja Ranskassa ja Keski-Euroopassa ja muualla on. Ei oteta ongelmia tänne. [Eero Suutarin välihuuto] Tehdään sillä samalla tavalla kuin Unkarissa Orbán on tehnyt — sai vaalivoiton, koska piti vaalilupauksensa, sen, mitä kansalle lupasi, sai vaalivoiton, eikä ole ongelmia.

17.15 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Jää nähtäväksi, saavatko siniset vaalivoiton, kun pitävät sen, minkä kansalle ovat luvanneet eli 100 000 työpaikkaa. Mutta se jää myöhemmäksi.

Edustaja Kiuru nosti tässä esille tämän muuttopaineen, mikä Eurooppaan on. Tuossa keväällä osallistuin erittäin arvokkaalle kurssille, tärkeälle kurssille, valtakunnalliselle maan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

puolustuskurssille, ja sielläkin korkeat suomalaiset asiantuntijat juuri tätä viestiä toivat, eli me emme pääse siitä mihinkään — ajateltiin kysymyksen ratkaisusta mitä tahansa — että tämä on Euroopalle yksi keskeisiä kysymyksiä, joka pitää pystyä ratkaisemaan.

Kun tässä viitattiin jopa karjalaisiin evakkoihin, niin kyllä täytyy nostaa esille yksi henkilö, joka heitä asutti, eli Veikko Vennamo, [Teuvo Hakkarainen: Perussuomalainen!] niin kuin edustaja Eerola jo varmasti arvasikin. Hän totesi viisaasti — mikä tähänkin keskusteluun sopii, ja toivon, että koko sali siihen ajatukseen tästä asiasta yhtyy — että jokaisella ihmisellä on yhtäläinen ja jakamaton ihmisarvo. Meidän pitää löytää Suomen ja Euroopan tasolla sellaisia ratkaisuja, joissa tämä huomioidaan samalla, kun myönnetään se, että haasteita tähän on liittynyt ja vakavia ongelmiaakin. Ei sitä voi kukaan kiistää, etteivätkö Ranskassa ollut terrorismi, Ruotsissa tapahtuneet autopoltot olisi lieveilmiöitä niistä ongelmista, joita tähän kysymykseen on liittynyt.

Mutta haluan uskoa, että meillä ei ole varaa eikä mahdollisuutta nostaa käsiä pystyyn ja sanoa, että me emme voi tehdä mitään, että olemme tuomittuja epäonnistumaan, vaan tämä voidaan ratkaista, ja me voimme saada sellaiset ratkaisut, joilla pystytään auttamaan niitä ihmisiä, jotka sitä apua eniten tarvitsevat, ja pystytään katsomaan siitä joukosta myös ne ihmiset, jotka valitettavasti yrittävät myös hyötyä, väärinkäyttää tätä meidän turvapaikkajärjestelmäämme — sitäkin on. Tämä järjestelmä pystytään hoitamaan niin silloin, jos me Euroopan tasolla löydämme ratkaisut. Valitettavasti, niin EU-kriittinen kuin olenkin, ja aion olla jatkossakin, siniset eivät usko siihen, että pelkästään Suomen kansallisella lainsäädännöllä voidaan tätä asiaa ratkaista, vaan me tarvitsemme myös Euroopan tason — eli meidän tapauksessamme, kun EU:n jäsen olemme, niin EU:nkin — ratkaisuja kysymykseen. Turvapaikkakäsittely EU:n ulkopuolelle olisi yksi keskeinen ratkaisu tähän ongelmaan.

17.17 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Tässä on hyvä esitys alla. Nimenomaan kotouttamisen kehittämistä me Suomessa tarvitsemme. Meidän volyymimme eivät missään tapauksessa ole samoja, mitä Ruotsissa tällä hetkellä on ollut tai aikaisemmin historiassa siellä on ollut. Me kyllä nyt selviämme tämänytyypisistä maahanmuutosta, mitä tällä hetkellä on.

Se tilanne pitää tietysti huomioida, mikä tulevaisuudessa tulee olemaan, ja siihen pitää varautua, se on toinen asia. Mutta minä haluaisin, että perussuomalaiset sanovat suoraan sen, onko humanitäärisen maahanmuuton kieltö kokonaan se heidän ajamansa asia, sitäkö te haluatte, vai onko se tällaista liirumlaarumia, mitä tässä äsken sanottiin.

17.17 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Suoraan kysymykseen suora vastaus, näinhän me olemme linjanneet. Tämä on meidän ohjelmamme mukainen. [Eero Suutarin välihuuto] — Kyllä, kyllä. — Ja kun katsotaan maailmaltakin esimerkkejä, niin Tanska, Itävalta tästä lähialueelta Euroopasta ovat huomattavasti kiristäneet linjaansa ja vähentäneet humanitääristä maahanmuuttoa.

Kävin Japanissa vuosi sitten syksyllä. Siellä tutustuin hyvin läheisesti sen maahanmuuttolinjaan. Ei sinne käytännössä oteta yhtään ketään. Ei sitäkään ole poistettu länsimaaisesta arvoyhteisöstä. Tai joku Australia.

Kyllä Suomeen saa muuttaa, Suomessa saa olla ja Suomessa saa työskennellä muualta tullut ihminen, mutta en näe mitään järkeä siinä, että otetaan maahanmuuttoa, joka aiheuttaa meille ongelmia ja kustannuksia. Ei siinä ole mitään järkeä, ei yhtään mitään järkeä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän edustajia huomaamaan, että vastauspuheenkäytäntö ei ole päällä. Pyydän varaamaan normaaleja puheenvuoroja, jos haluatte.

17.19 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Eerola vastasikin Suutarille jo aika hyvin. Mutta mitä tässä eurooppalaiset voivat tehdä tällä rahalla, mitä Eurooppa syyttää tämän ongelman hoitamiseen, joka sillä tavalla jää ikuiseksi ongelmaksi? Tehdään siihen semmoinen ratkaisu, että Pohjois-Afrikkaan laitetaan koulutusjärjestelmä ja sinne ihan kylä perustetaan — rahaa nimittäin niin paljon menee, että pystytään tämä tekemään — ja terveydenhuolto ja nimenomaan naiset saadaan siellä koulutettua, kaikki kuntoon, ja rauhanturvaajat sinne pitämään järjestystä eikä ympäri maailmaa ramppaamaan joka kylälle tulipesäkkeisiin. Siellä tulee rauhanturvaajille hyvää kokemusta, ja he pystyvät pitämään järjestyksen. Naisia ei raiskata eikä lapsia, kun he pitävät järjestyksen siellä, eikä miehiäkään — nykyään sekin taitaa olla ihan normaalia jo siellä. Jos nämä resurssit laitetaan sinne, niin pystytään varmasti rakentamaan ihan yhteiskunta, kaupunki, mitä tahansa näillä rahoilla, ja se ongelma pysyy silloin tuon meren takana ja asia on kunnossa.

17.20 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Suomi on ulkomaankaupasta kaikista riippuvaisin maa, ja se liittyy tähän juuri sen takia, että me tarvitsemme muita maita ja kanssakäymistä niitten kanssa. Täällä verrattiin Suomea sellaisiin maihin, jotka hyvin pärjäävät enemmän omillaan, kun Suomi pärjää osaamisellaan ja sitten yhteistyöllä muitten kanssa.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Oliko edustaja Mäkinen pyytänyt puheenvuoron? Pyydän painamaan nappia. — Edustaja Immonen ensin.

17.21 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Haluaisin tässä edustaja Suutarille sanoa sen, että vapaakaupalla ja kansainvälisellä kaupankäynnillä ei ole mitään tekemistä humanitaarisen maahanmuuton kanssa. Japani ei harjoita humanitaarista maahanmuuttoa, mutta se harjoittaa hyvin paljon kansainvälistä kauppaa. [Teuvo Hakkarainen: Ja on siitä riippuvainen!] — Ja on siitä riippuvainen.

Vielä haluaisin todeta tähän keskusteluun sen tosiasian, että Suomella on tällä hetkellä Pohjoismaiden löysin maahanmuuttopolitiikka. Suomeen tuli viime vuonna enemmän turvapaikanhakijoita kuin väestöllisesti samankokoisiin Tanskaan ja Norjaan. Tämä on se uusi normaali, jota kohti ollaan Euroopassa koko ajan menossa. Jokainen Euroopan maa tulee tiukentamaan omaa maahanmuuttopolitiikkaansa, ja väitän, että Suomi tulee seuraamaan perässä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt annan sitten ministeri Lindströmille vastauspuheenvuoron. Riittääkö 5 minuuttia? — Olkaa hyvä.

17.22 Työministeri Jari Lindström: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta. Tosi mielenkiintoista, ja melko laaja skaalakin tässä käytiin läpi. Tämä alkoi edustaja Immosen sinällään ihan asiallisesta puheenvuorosta. Muutama lainaus.

Olen aivan samaa mieltä siitä ja olen joka ikisessä puheessa ja keskustelussa aina pitänyt huolen siitä, että sinne tulee teksti: ”Kotouttaminen on ensisijaisesti sen henkilön itsensä vastuulla.” Siitä lähdetään, ja tämä on aivan selvä asia.

Täällä oli erinomaisia puheenvuoroja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

Edustaja Eerola, ei ole rasismia todeta, ettei eri etnisissä ryhmissä kotoutuminen ole onnistunut. Ei olekaan, ja sekin on sanottu ääneen. Meillä pitää olla kotouttamispolitiikka, kuten varapuhemies Pekkarinen tuossa omassa puheenvuorossa sanoi. Jos näistä lähtee liikkeelle, niin tullaan siihen, mitä kotouttamispolitiikka oli ennen 2015:tä ja mitä se on nyt. Meidän on aivan liian aikaista arvioida niitä tuloksia, mitä me olemme saaneet aikaan, mutta se on sanottu ääneen ja minä olen sanonut monta kertaa, että ei ole onnistuttu. Ja se on näin, että eri etnisissä ryhmissä, kun näitä tilastoidaan, se on fakta, että se työllistymisaste — joka on jonkunlainen mittari, millä näitä asioita mitataan — on eri tasoilla, ja itse näen, että kotouttaminen ja työllistyminen menevät käsi kädessä. Jos se työllisyysaste siellä ei ole edes sillä tasolla, missä se on kantasuomalaisella, niin emmehan me ole silloin onnistuneet.

Syyllistä on turha lähteä katsomaan yhdestä suunnasta, vaan kyllä se on kaksivaikutteista, ja silloin tullaan nimenomaan tähän, että jos valtio tekee päätöksiä, linjaa joitain asioita, että näin ja näin tehdään, niin kyllä me odotamme, että myös se kotoutettava itse ja ne ryhmät tulevat mukaan siihen ja vastaan puolitiehen ja ylikin. Ja me olemme sanoneet tämän näille ryhmille, kun me olemme järjestäneet erilaisia keskustelutilaisuuksia tavallaan herättääksemme, että hei, teidänkin täytyy tehdä asioita paremmin. Tässä ei ole minun mielestäni mitään rasistista eikä mitään ongelmaa, vaan ongelman toteaminen: meillä on ongelma — mitä tälle asialle pitäisi tehdä, jotta me pääsemme tässä asiassa eteenpäin.

Edustaja Elomaa puheenvuorossaan sanoi, että pitäisi edistää nopeaa työllistymistä, kielenopetusta. — Aivan samaa mieltä. Me olemme 2015:n jälkeen tehneet maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkua, on tehty mittavaa rakenteellista uudistustyötä yhdessä OKM:n kanssa. Nämä asiat eivät vain tapahdu ihan hetkessä. Järjestelmiä on uudistettu työelämälähtöisemmiksi, luotu uusia mahdollisuuksia perustaitojen, ammatillisen osaamisen, työkokemuksen hankkimiseksi.

Kuten sanoin, näitten uudistusten vaikutuksia on toistaiseksi vielä vaikea arvioida, tämä on aivan liian aikaista, mutta mielestäni tämä on se suunta, mihin suuntaan tätä pitää viedä. Työ pitää ottaa entistä tiiviimmäksi osaksi kotouttamista. Kaikkien palveluitten ja koulutuksen tavoitteena on tukea joustavia reittejä työhön. Ei voi olla niin, että tämä kestää vuosikausia.

Täällä nostettiin esille naisten kotouttaminen, ja tämä on asia, jonka me olemme kertooneet myös näille maahanmuuttajaryhmille, että hei, ei ole oikein se, jos täällä maassa on ihminen ollut vaikka 20 vuotta eikä osaa suomen kieltä. Silloin joku on mennyt pieleen. Tämäkin pitää sanoa ääneen. Kun tässä on nyt puhuttu siitä, että mitä uskaltaa sanoa, niin kyllä minä olen tämän uskaltanut sanoa ääneen ja tunnustanut, että tässä on epäonnistuttu. Ei pidä pelätä sanoa, että tämä asia pitää saada parempaan kuosiin. Naiset mukaan kotouttamiseen. Väitän, että ne tulokset alkavat tulla ihan toisella tavalla paremmiksi kuin ne ovat tähän saakka olleet.

Siihen liittyvät nämä hyvät väestösuhteet, se, että maahanmuuttajilla on ihan samanlaiset työnhakuvelvoitteet kuin kantasuomalaisilla. Kaikki mitä luomme... muun muassa tämä niin sanottu SIB-malli, tällainen vaikuttavuusinvestointi, tuli alun perin maahanmuuttajille kotouttamistyökaluksi. Nyt sitä laajennetaan pitkäaikaistyöttömiin. Tätä olen tarkoittanut sillä, että jos me teemme joitain ratkaisuja, niin niiden pitää istua kaikille, eikä voi olla niin, että on joitain ohituspolkua joillekin. Ja tässä tulee yksi asia, jossa tulee se ero. Se on se kielikoulutus. Tässäkin me olemme koettaneet viedä sitä siihen suuntaan, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

me emme istuta ihmisiä jossakin luokassa, vaan me teemme sen työelämälähtöisesti. Sillä tavalla saadaan nämä väestösuhteet, toivottavasti, ja nämä mamu-järjestöt mukaan tähän.

Kysymys, kotoututetaanko vai ei: Tästä vastaavana ministerinä sanon, että kannattaa yrittää. Vaikkeivat tulokset ole olleet mitään hyviä, niin siitä huolimatta ei kannata luovuttaa, vaan tähän pitää panostaa, mutta tämä pitää tehdä rohkeasti ja sanoa myös ne epäkohdat, mitkä tähän liittyvät. Huomenna julkaistaan OECD:n raportti tästä asiasta. Me olemme sen itse tilanneet, ja sieltä kuullaan, mitkä ovat sitten OECD:n huomiot suomalaisesta kotouttamispolitiikasta. Se raportti loppuu vuoteen 15. Sen jälkeen on tehty paljon erilaisia toimenpiteitä, ja uskon, että sieltäkin tulee myös kannusteita siihen, mitä Suomen pitäisi tehdä paremmin.

17.27 Riitta Mäkinen sd: Rouva puheenjohtaja! Täällä on kuultu nyt paljon puheenvuoroja ja käyty varsin kirjavaakin keskustelua tämän tärkeän teeman osalta. Ollaan varmasti yhtä mieltä siitä, että kotouttamisen yleisenä tavoitteena on ennen kaikkea helpottaa näiden maahanmuuttajataustaisten ihmisten pääsyä osalliseksi ja ennen kaikkea antaa oikeus osallistua meidän yhteiskuntaamme. Tässä nimenomaan työllistymisellä ja pääsyllä työmarkkinoille on aivan keskeinen rooli.

Täällä on myös nostettu esille hyvin vahvasti kielen oppimisen tärkeys, ja esimerkiksi työllistymisen osalta se on yksi aivan keskeisiä edellytyksiä. Tässä on meillä ollut varmasti erilaisia ongelmia aikaisemmin, ja yksi on muun muassa liittynyt tähän kotouttamislainsäädäntöön ja sen mukaiseen kielenopetukseen. Se on ollut hyvin rajallista ja usein kestoltaan täysin riittämätöntä suhteessa siihen tarpeeseen, mikä maahanmuuttajataustaisella ihmisellä usein on.

Mutta tiedämme sen, että ei kieltä opi pelkästään kielioppia tankkaamalla vaan sitä opitaan myös nimenomaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja kanssakäymisessä ihmisten kanssa. Sitä opitaan nimenomaan työyhteisön myötä, työn kautta, ja ennen kaikkea keskustelemalla, ja kyllä minä tässä vaiheessa toteaisin sen, että me kantasuomalaiset olemme aivan avainasemassa siinä, millä tavalla me annamme maahanmuuttajille mahdollisuuden tähän osallisuuteen. Kyllä meidän tehtävänämme on pyrkiä omalta osaltamme siihen, että me otamme kontaktia ja rohkaisemme yhteistyöhön ja ennen kaikkea pyrimme avaamaan myös niitä omia sosiaalisia verkostojamme maahanmuuttajataustaisille.

17.29 Simon Elo sin: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää ministeriä viisaasta puheenvuorosta, sillä voin kuvitella, että kun työministeri vastaa tosiaan myös kotouttamiskysymyksistä, niin joissain kansalaispiireissä se, että niistä kysymyksistä vastaatte ja todellakin jopa vastaatte eli puhutte niistä asioista ja tuotte ratkaisuja, ei välttämättä aina kiitosta herätä vaan enemmänkin jotain muuta. Kuitenkin sekä hallituksen että sinisten linja on tosiaan se, että ei näissä asioissa hanskoja tiskiin pidä heittää, vaikka totuus on, että Euroopan laajuisesti tulokset kotouttamisessa eivät ole olleet sellaisia kuin niiden pitäisi olla. Työtä on silti jatkettava, mutta varmasti tietyllä tavalla uudentalaiselta pohjalta. Tähän vaikuttaa tietysti politiikka, se, mitkä puolueet nyt kulloinkin hallituksessa ovat ja minkälaisesta maailmankuvasta asioita katsoo.

Tämä sinisten edustama tolkun konservatiivilinja on juuri se, että kaikista, jotka tänne laillisesti jäävät ja haluavat Suomessa elää, asua ja yrittää, pitää tehdä suomalaisia. Näinhän se on Yhdysvalloissakin toiminut, maassa, joka minun nähdäkseni varsin hyvin tässä kysymyksessä on onnistunut. Nykyään siellä on hyvin mutkaton asennoituminen maahan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

muuttoon. Kaikista tehdään amerikkalaisia. Se on tavallaan kunniakysymys sekä sille yhteiskunnalle että niille ihmisille, joista amerikkalaisia tulee, mutta tulijat voivat tosiaan myös pitää tiettyjä omia kulttuurisia piirteitään, joita liittyy niihin maihin, mistä he tulevat.

Tämä sama käytäntö kyllä toimii Suomessakin, jos se tehdään järkevällä tavalla niin, että kumpikin joutuu tosiaan tulemaan vastaan, ja päävastuun kotoutumisesta pitää totta kai olla sillä, joka Suomeen tulee. Tämäkin on sinisille toki maailmankuvakysymys. Oli sitten kantasuomalainen tai maahanmuuttaja, niin ensi sijassa jokainen on oman onnensa seppä, ja sitten sitä seppää voidaan auttaa ja tukea tarvittaessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan, sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.